

OMLIGGENDE

EN

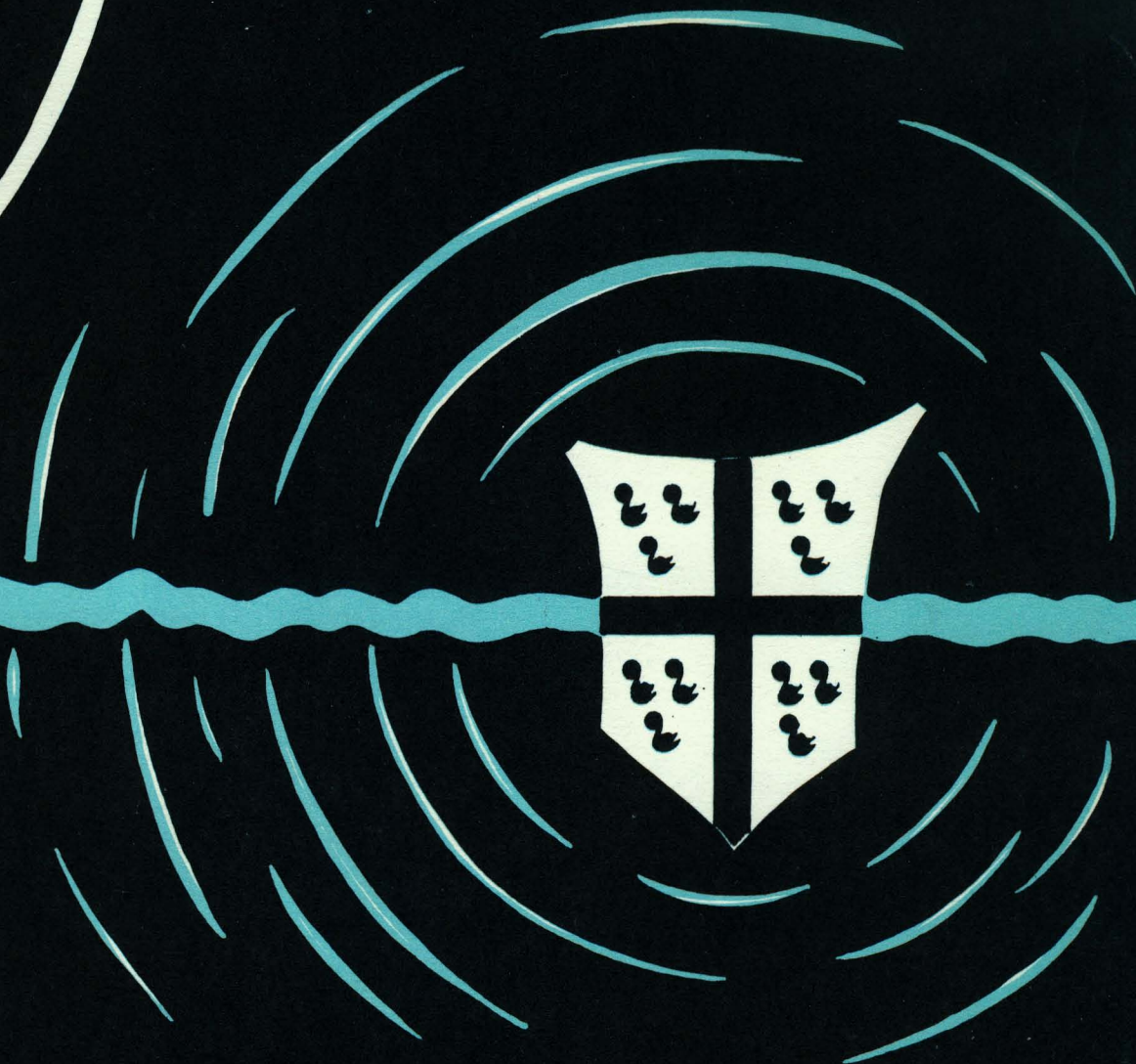
IZEGEM

VOOR

PERIODIEK

HEEMKUNDIGE

Ten Mandere

INHOUD

1	INHOUDSTAFEL		1
2	BESTUUR		2
3	GENERAAL BARON FRANZ XAVER VON WENCKHEIM	A. Vandromme	3
4	ILLUSTRATIE : PANORAMA GRAZ		6
5	ILLUSTRATIE : STAMBOOM FAMILIE VON WENCKHEIM		7
6	ILLUSTRATIE : HET BLAUWHUIS IN 1746		11
7	ILLUSTRATIE : OVERLIJDENSAKTE + GEDENKSTEEN		12
8	PROCESSIE OP WITTE DONDERDAG 1738	A. Vandromme	18
9	ILLUSTRATIE : EEN PAAR BLADZIJDEN UIT HET HANDSCHRIFT VAN 1738		21
10	KAPELLEN TE IZEGEM : DE KRUISKAPEL	Pieter Declercq (+)	25
11	ILLUSTRATIE : DE KRUISKAPEL IN 1746, 1850, 1890 en 1930		27
12	ILLUSTRATIE : DE IZEGEMSE STRATEN VROEGER EN NU : DE KRUISSTRAAT		28
13	ILLUSTRATIE : «LANDTCAERTE VAN FRANÇOIS DE BAL		30
14	DE « THORIZ » IN FEEST	G. Vandenbroucke	38
15	ILLUSTRATIE : DE THORIZ IN 1960, 1962 en 1968		43
16	KERKELIJK BEZIT TE IZEGEM : DE KELK VAN J. CRUBLE	A. Vandromme	48
17	ILLUSTRATIE : DE KELK VAN CRUBLE		51
18	ILLUSTRATIE : ACTUEELTJES		52
19	HERBERGEN UIT LANDBOEK 1653	Jos. Bourgeois	53
20	ACTUEELTJES 277 - 320	A. Vandromme	56
21	KAART MET WATERLOPEN	A.B.	62
22	30 KM. NATUURLIJKE WATERLOPEN TE IZEGEM	A. Vandromme	63
23	ILLUSTRATIE : ACTUEELTJES		65

BESTUUR :

Voorzitter	RAFAËL VERHOLLE	Heyestraat 21	Tel. : 051 / 312.42
Ondervoorzitter	JOZEF BOURGEOIS	Marktstraat 29	Tel. : 051 / 304.73
Secretaris	ROBERT LEROY	Boomforeeststraat 45	Tel. : 051 / 310.56
Penningmeester	ALBERIC DEPREZ	Marktstraat 32	Tel. : 051 / 310.25
Archivaris	ANDRÉ DEMEURISSE	Baronielaan 45	Tel. : 051 / 322.04
Redactie	ANTOON VANDROMME	Blauwhuisstraat 54	Tel. : 051 / 331.35
Bestuurslid	ROGER BEKAERT	Sint-Crispijnstraat 37	Tel. : 051 / 334.99
Bestuurslid	LUC BILLIOUW	Korenmarkt 27	

HOE WORD IK LID ?

GEWOON LID : 100 fr.

STEUNEND LID : 150 fr.

ERELID : 200 fr.

- Ofwel op Prk. 95.76 van de Bank van Roeselare met vermelding « voor Ten Mandere + jaargang ».
- Ofwel op Prk. 4032.87, persoonlijke rekening van de heer A. Deprez, Marktstraat 32, met vermelding « voor Ten Mandere + jaargang ».
- Ofwel gaat U persoonlijk betalen bij de heer A. Deprez, Bank van Roeselare, Marktstraat 32, Izegem.

ARCHIEF :

- Is ondergebracht in het stadhuis, Korenmarkt.
- Is open voor iedereen.
- De toegang wordt verleend na aanvraag op het secretariaat, stadhuis, op 1e verdieping, bureau 12, bij de heer André Demeurisse.

BIBLIOTHEEK :

- Is ondergebracht in het stedelijk stadhuis, Korenmarkt.
- Is gratis toegankelijk voor alle leden van Ten Mandere, op vertoon van hun lidmaatschapskaart van het lopende jaar.
- De boeken kunnen gratis in bruikleen ontvangen worden.
- De aanvraag dient gericht tot de heer André Demeurisse, stadhuis, 1e verdieping, bureau 12.

ALLE OUDE GESCHRIFTEN, BOEKEN, FOTO'S, KAARTEN e.a. BETREFFENDE IZEGEM worden steeds met dank aanvaard bij alle leden van het bestuur.

JAARGANGEN :

Jaargang I	1961	uitgeput
Jaargang II	1962	100 fr.
Jaargang III	1963	100 fr.
Jaargang IV	1964	100 fr.
Jaargang V	1965	100 fr.
Jaargang VI	1966	uitgeput
Jaargang VII	1967	100 fr.
Jaargang VIII	1968	100 fr.
Jaargang IX	1969	100 fr.
Losse nummers		50 fr.

DANIEL DONAT

Heeresgeschichtliches Museum, Wenen.

GENERAAL FRANZ, XAVER, BARON VON WENCKHEIM

RIDDER IN DE ORDE VAN MARIA-THERESIA

° GRAZ, 3 APRIL 1736, - † KORTRIJK, 11 MEI 1794

BEGRAVEN TE IZEGEM, 12 MEI 1794

GENERAAL FR.X. VON WENCKHEIM

RIDDER IN DE ORDE VAN MARIA THERESIA - 1736-1794

Sedert een eeuw zit een arduinen gedenksteen in de noorderkruisbeuk van de St.-Tillokerk, juist onder het raam van "De Boodschap".

Jaren was hij verscholen achter de kruin van een hulst.

Toen rond 1960 de struiken rond de St.-Tillokerk verdwenen, kwam de steen volledig zichtbaar. De tijd had echter zijn werk verricht.

Van de gebeitelde Latijnse tekst, was niets meer leesbaar en de hoogte van 2,40 m tussen steen en grond verbeterde alvast deze leesbaarheid niet. Wekelijks liepen zoveel kerkbezoekers eraan voorbij zonder maar te weten dat er daar een gedenksteen zat.

Midden december 1968 werd de arduinen steen op last van het stedelijk gemeentebestuur gezuiverd en de ingekapte letters met zwarte verf opnieuw beschilderd. Nu werd de bleke vlek van de steen in de noorderkruisbeuk voor vele voorbijgangers een blikvanger, maar weinigen stelden belang in de lange Latijnse tekst.

Sommigen zochten naar een naam. Heel gauw vonden ze :

"FRANCESCO XAV. BARONIBUS WENCKHEIM..."

De rest scheen hen zo verward dat ze maar vlug doorstapten.

1. WIE WAS GENERAAL FRANZ XAVER VON WENCKHEIM?

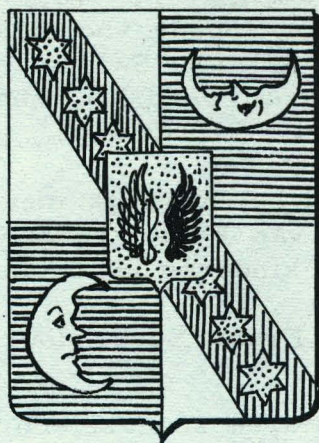
Uit het stadsarchief van GRAZ (Stiermarken, Z. O. Oostenrijk) vernemen we, dat FRANZ XAVER, Matthias, Johann, Nepomuk, Georg, de zoon was van Johan, Jozef von WENCKH en van zijn tweede vrouw Maria Cäcilia Harrucker. Hij was de jongste van drie zonen die uit deze echt geboren waren. Voorheen was zijn vader reeds een eerste maal gehuwd geweest met Maria Prummer en uit dat huwelijk werd er op 29.5.1723 ook een zoon geboren die voor Franz Xaver een dertien jaar oudere halfbroer bleef.

Op 3 april 1736 werd Franz Xaver in de doopregisters van de dekenij van het H. Bloed in Graz ingeschreven. Zijn ouders, die bezitters waren van het huis Graz, woonden dan in de Sackstrasse, nr 3, in de nabijheid van deze kerk.

De Wenckhs behoorden tot de voornaamste Oostenrijkse geslachten die verwant waren aan de meest nobele families zoals : Palfy, Niczky, Orczy, Esterhazy, Harrucker, Rosenfeld en nog vele andere.

De vader van Franz Xaver was Nederooostenrijks Regeringskanselier van H. M. Keizerin Maria Theresia en mocht vanaf 27.4.1749 het predikaat "VON WENCKHEIM" aan zijn naam toevoegen, en werd tevens in de rijksridderstand verheven.

WENCKHEIM

WAPEN VAN « VON WENCKHEIM »

Gevierendeeld : in 1 en 4 van zilver met een rechter schuinbalk van keel bezet met drie gouden sterren; in 2 en 3 van azuur bezet met een halve maan met gezicht in zilver, in 2 een gewende en in 3 een liggende. Boven alles een hartschild van goud met twee afgerukte arendsvleugels rechts een van sabel en links een van keel.

Van de prille jeugd van Franz Xaver is niets geweten. Amper 18 jaar, werd hij VAANDRIG bij 't Oct. Piccolomini, en later bij het 25ste Thurheim Infanterieregiment.

Gedurende de zevenjarige oorlog (1756-1763) streed hij als HOOFDMAN op verschillende fronten. Hij toonde vooral zijn dapperheid bij de belegering van SCHWEIDNITZ. (Nu Swidnica, op 50 km ten Z-W van Breslau). In 1770, op 34 jarige ouderdom werd hij reeds tot MAJOOR bevorderd in het 49ste Infanterie-regiment PELLEGRINI. In 1773 werd hij COMMANDANT van een grenadiersbataljon.

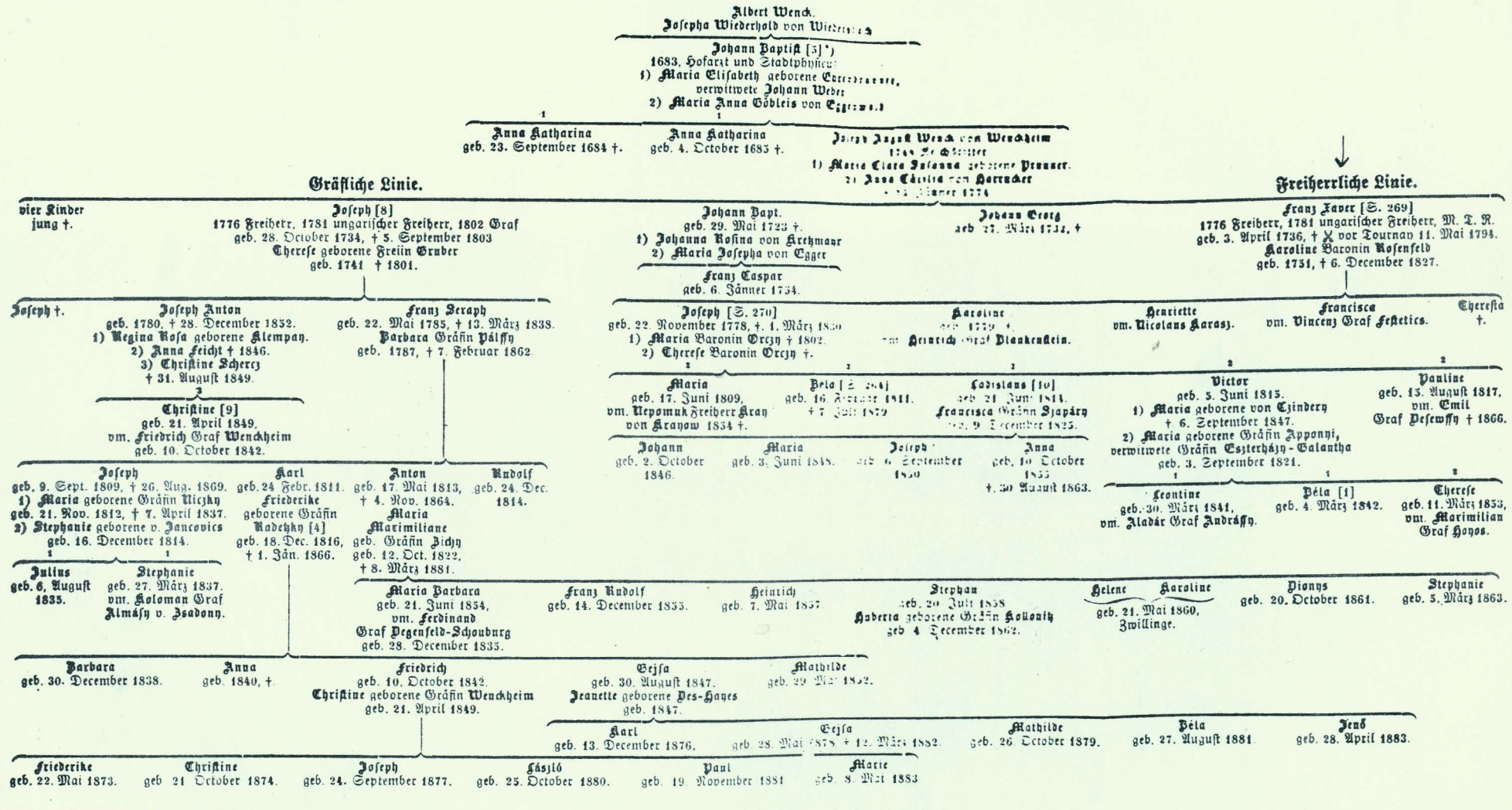
Korte tijd nadien trad hij in het huwelijk met barones Karoline Rosenfeld, de in 1751 geboren dochter van Feldmarçhall-Lieutenant von Rosenfeld, Uit dit huwelijk werden vijf kinderen geboren : Joseph, Karoline, Henriette, Francisca, en Theresia.

Op 18 december 1776 werd Franz Xaver door Keizer Jozef II in de erfelijke vrijherenstand verheven.

Bij het uitbreken van de Beierse successieoorlog (1778) kreeg hij de graad van KOLONEL en REGIMENTSCOMMANDANT. In deze oorlog dekt hij Praag, de hoofdstad van Bohemen en komt daarna in garnizoen naar Wenen. Op 7 april 1781 werd hij ook in de Hongaarse vrijherenstand verheven. Op 21 juli 1787 werd Franz Xaver von Wenckheim bevorderd tot GENERAAL-MAJOOR en in de periode 1788-89 nam hij deel aan de Turkse oorlog. Hier verdedigde hij drie maanden de Beschonier-dam bij Semlin (1) en sloeg alle vijandelijke aanvallen op die gewichtige posten af.

(1) Sedert 1925 is Belgrado met Zemun (=Semlin) en Pancevo verenigd tot één stadsdistrikt BELGRADO. Zemun ligt N-W van de hoofdstad op de rechteroever van de Donau en de linkeroever van de Save.

Stammtafel der Feiherren und Grafen von Wenckheim.

*) Die in den Klammern [] befindlichen Zahlen weisen auf die kürzeren Biographien, welche sich auf S. 267-269 (Nr. 1-10) befinden, wenn aber ein S. voransteht, auf die Seite, auf welcher die ausführlichere Lebensbeschreibung des Betreffenden steht.

Wanneer de Turken op 22.7.1788 een aanval wilden ondernemen, verijdelde von Wenckheim deze stoute onderneming "door zijn omzichtigheid, zijn dapperheid en zijn handigheid". In oktober van het volgende jaar werkte Von Wenckheim beslissend mee bij de stormloop op Belgrado met zes Grenadier bataljons en de stad viel op 9.10.1789.

Om deze gegeven bewijzen van moed en dapperheid werd hem de hoogste onderscheiding van Ridder in de Orde van Maria Theresia toegewezen. In 1790 kreeg hij bij de "Presburger Landtage" het Hongaarse burgerrecht en bij de 23ste promotie van 19.12.1790 ontving hij het hoogste ereteken welke een Oostenrijkse militair voor ongewone doch volbewuste moed bekomen kan en die hem na de val van Belgrado toegewezen was.

Twee jaar later werd hij naar België gestuurd. Hij liet zich opmerken bij de slag van Neerwinden en later in de gevechten bij 't bos van Mormal (ten zuiden van Bavay) en 't bos van Vicoigne (ten westen van Valenciennes). Na een belegering van zes weken (in juni en juli 1793) waarin herhaaldelijk zware bombardementen op Valenciennes werden verricht, werd die stad, in deze eerste revolutieoorlog, door de Oostenrijkers en de Engelsen veroverd. Von Wenckheim voerde persoonlijk de inname van Valenciennes aan (25.7.1793), waar hij de aanval tegen de "ERDFLESCHE" leidde en zich gans bijzonder onderscheidde. Prins Coburg beschreef hem als de enige die het meest tot deze zo goed uitgevallen onderneming had bijgedragen. Voor deze daad werd hij op 5.9.1793 tot FELDMARSCHALL-LIEUTENANT bevorderd. Hij kreeg het regiment Brentano en kommandeerde een bijzonder korps tegen Englefontaine.

Het was in die hoedanigheid van Feldmarschall-Lieutenant, dat hij in 1794 onder 't opperbevel kwam te staan van generaal CLERFAYT, de Oostenrijkse oppergeneraal in onze gewesten. Zo kwam van Wenckheim naar Vlaanderen en belandde in het kasteel te Ingelmunster dat, bij 't beleg van Kortrijk, als hoofdkwartier van de Oostenrijkse legers werd gebruikt.

2. HISTORISCH PANEEL.

Na 't overlijden van Keizer Jozef II op 20 februari 1790, was het zijn broer Leopold II, die hem opvolgde en gunstige vredesvoorwaarden aanbood aan de opstandige Belgen. Deze verwierpen zijn voorstel. Een leger van 40.000 man werd naar onze streken gestuurd en 't Patriottenleger stoof weldra als 'n rookwolk uiteen. Als wijze vorst schonk Leopold II algemene amnestie en bracht herstel in voorrechten en vrijheden zoals 't land deze vroeger had gekend. Weldra heerste de kalmte en de vrede weerom zoals iedereen die verlangde. Op 1 maart 1792 echter stierf deze nieuwe vorst, en een vijftal weken later, op 5 april 1792, verklaarde Frankrijk de oorlog aan Oostenrijk en werd ons land weer eens een toneel van woelige strijd en jammerlijk bloedvergieten.

Op 3 mei 1792 waren de eerste Oostenrijkers reeds in Izegem en gedurende de ganse meimaand was het een volle drukte van Oostenrijkse soldaten tussen Roeselare en Kortrijk.

De Franse generaal LUCKNER brak op 17 juni zijn kamp op te Marquette bij Rijsel en kwam naar onze streken. Kortrijk en Ieper vielen onder zijn macht en op 20 juni 1792 verdween het wapenblazoën met de Oostenrijkse dubbele arend te Izegem aan 't Schepenhuis (1) om vervangen te worden door de Franse kleuren.

Een leger van 8.000 Fransen had het kleine Oostenrijks garnizoen in Kortrijk overmeesterd. Weldra toonden de Fransen uit welk hout ze gesneden waren. Na weigering van assignaten door de bevolking werd overgegaan tot roof op grote schaal, tot het veelvuldig honen van de godsdienstige gevoelens bij de Kortrijkzanen en op St.-Jansdag 1792 en volgende dagen tot het stichten van massale branden aan de rand van de stad. Op 29 juni verlieten de Fransen onze streken daar de Oostenrijkse generaals BEAULIEU, LATOUR en CLERFAYT met hun leger naar hier kwamen afgezakt. Kortrijk en Menen werden door hen in bezit genomen en het bleef enkele maanden kalm in onze gewesten.

Einde september rukten weer Franse legers naar onze gewesten op. Generaal LAMORLIERE koos de richting Veurne, Oostende en Brugge, Generaal LABOURDONNAYE kwam met zijn leger over Doornik naar Kortrijk, terwijl generaal DUMOURIEZ met 40.000 man over Bergen naar Brussel oprukte. Gedurende een geruime tijd werd er weer op onze zuidergrenzen een dure strijd gestreden, tot generaal DUMOURIEZ er eindelijk in slaagde de Oostenrijkers bij Jemappes te verslaan (6. 11. 1792).

Op 18. 3. 1793 leden de Sansculotten de nederlaag te Neerwinden. De Republikeinen wilden per se ons klein land voor 't grote Franse rijk inpalmen. Op 26. 4. 1794 gaf generaal PICHEGRU, opperhoofd van "L'Armée du Nord" bevel aan MOREAU en SOUHAM om de "campagne des Flandres" in te zetten.

In die ramspoedige jaren 1792-1794 waren onze gewesten voortdurend ooggetuige van oorlogsgeweld en bloedvergieten. De voorbijtrekkende legers bleven zware lastposten voor onze arme bevolking die in deze tijd zonder verdere omhaal voor de ravitaillering van mannen en paarden diende borg te staan.

Zo kreeg Kortrijk Generaal Souham met zijn 30.000 man te herbergen en in het omsingelde Menen hadden ze generaal MOREAU met 20.000 man te gast. De Oostenrijkse generaal-majoor VON HAMMERSTEIN had gans de winter 1793-94 op 't Izegemse kasteel "Het BLAUWHUIS" vertoefd en er zijn hoofdkwartier gehad. Dat kasteel behoorde toen aan de edele heer van HUERNE, ridder, heer van Schiervelde, en was toen niet zo omvangrijk als 't huidige "Blauwhuis". Generaal von Hammerstein was 'n verwante aan de protestantse van de edele familie de PLOTHO die vanaf 1583 tot in 't begin van de XIXE eeuw het kasteel van Ingelmunster bewoonde.

(1) Thans : café "Het Oud Stadhuis"

Nu werd aan von Hammerstein de verdediging van Menen toegewezen. Onder Jozef II, was de stad Menen, als vesting, voor een groot gedeelte ontmanteld geworden. Tijdens de winter van 1793-94 hadden 4.000 pioniers er weer een bastion tegen de Fransen van gemaakt. Nu moest de oude generaal met zijn 2.000 manschappen er proberen het hoofd te bieden aan MOREAU met een tienmaal sterker leger.

Op 28.4.1794 amper twee dagen na 't bevel van Pichegru, kwam een zwaar kanonvuur gedurende drie uren de Oostenrijkers beproeven.

Tegen 10 uur in de morgen stuurden de Fransen een officier naar von Hammerstein met een geschreven bevel tot overgave door generaal Moreau getekend. Het antwoord van von Hammerstein was kort en vinnig : "Nous sommes habitués à faire notre devoir, on ne se rendra pas!"

De aanval begon opnieuw. Toen moest von Hammerstein zijn troepen evacuëren. Ze trokken terug in de nacht van 29-30 april. Ze braken door de vijandelijke troepen heen en bereikten na gevechten te Moorslede en te Ledegem weer 't veilige Izegem. Ze trokken echter verder over Rumbeke en Roeselare en bereikten Torhout waar de troepen een eerste nachtrust konden vinden na 5 dagen strijd.

3. AANVAL OP KORTRIJK.

Begin mei 1794 had de Oostenrijkse generaal CLERFAYT zijn hoofdkwartier te Tielt. Een ganse divisie stond onder zijn bevel. Gans de omgeving van Izegem zat vol Oostenrijkers, vooral ten noorden van de Mandel. In Ingelmunster waren de troepen gelegerd in de Weststraat en dat tot aan de "Vijfwegen" te Izegem. Zelfs Harelbeke en de Leiëboorden waren door Oostenrijkse legers bezet. Kortrijk was echter in Franse handen. In die tijd ondernamen de Verbondenen een aanval van uit hun stellingen van Kortrijk, Rijsel en Tourcoing tegen de Oostenrijkse regimenten van generaal Clerfayt.

Op 10 mei richtten de Oostenrijkers hun kanonnen en vuurden op Kortrijk. Ten zeerste getergd, deden de Fransen op 11 mei een uitval in regel, doch de Oostenrijkers bestookten de poorten van Kortrijk met hun moordend schroot. Diezelfde dag vertrok generaal Franz Xaver von WENCKHEIM, aan 't hoofd van zijn leger, uit het kasteel van Ingelmunster, het zuiden in, naar Kortrijk toe.

4. DOOD VAN GENERAAL VON WENCKHEIM.

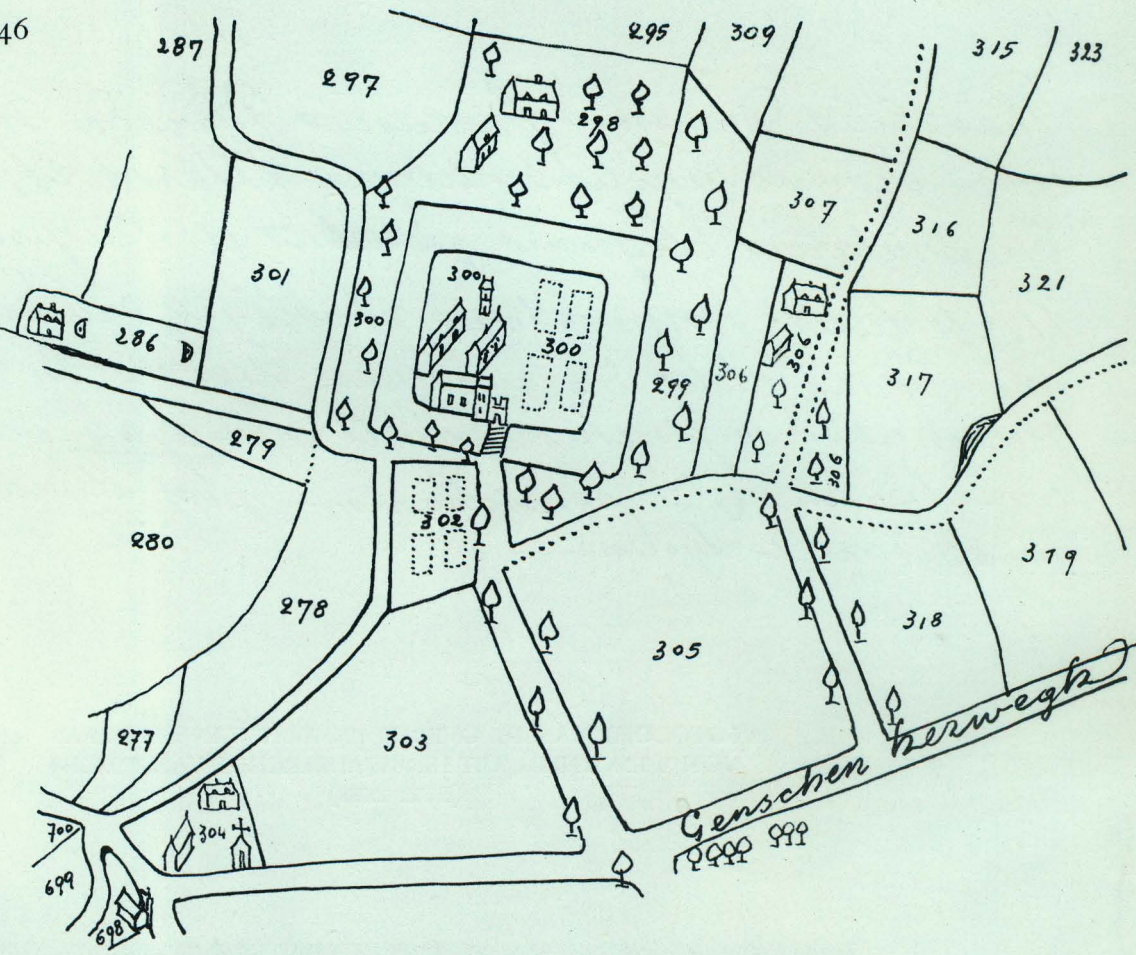
Op weg stelde Generaal von Wenckheim de scherpschutters en jagers op in de koren- en koolzaadvelden. Zo werden de verbeten Fransen in hun aanval gestuit.

HET BLAUWHUIS IN 1746

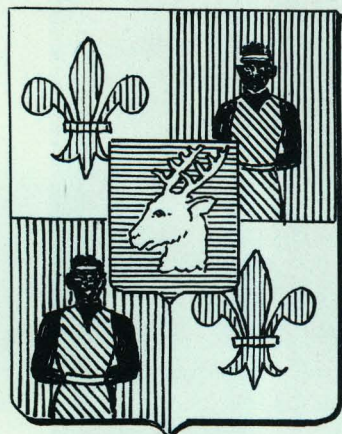
(Landtbouck van François De Bal)

We zien het kasteel (300) met wallen en tuinen (300-302) boomgaard (299) en hoeve (298) alles eigendom van Jonker Aybertus van Huerne.

In (286) zien we de doelen van de Gilde van «Sint-Sebastiaen», zijnde het hof van de handboge».

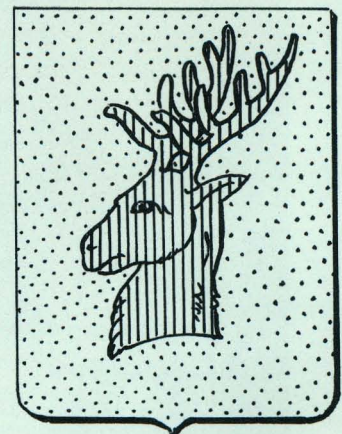
PLOTHO

WAPEN VAN DE PLOTHO

Gevierendeeld : in 1 en 4 van zilver met een lelie van keel ; in 2 en 3 van keel met een wassende aankijkende nikker met groen borstkleed en zilveren haarband, met op de rug gekruiste armen. Boven alles heen een azuren hartschild met een zilveren herthals met gewei.

INGELMUNSTER

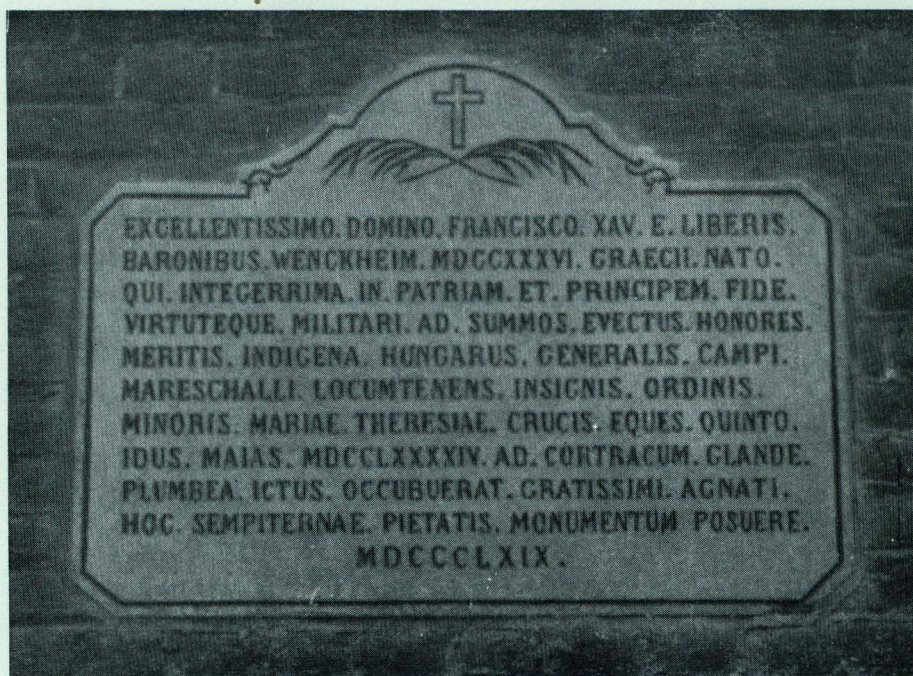

WAPEN VAN INGELMUNSTER

De gemeente Ingelmunster nam het HARTSCHILD van het wapen van de Plotho's over maar veranderde de kleur. Het is nu van goud met een herthals met gewei van keel.

Illustrißimus Dominus Franciscus Baro de Wenckheim,
 Eques ordinis regalis militaris Mariae Theresie
 Proprietarius Legionis pedestris et Viuentales Cæsarie
 Majestatis Imperatoris et Regis, oriundus ex Graece
 in Styria, ætatis 58 annorum, sepultus in Comitatu ecclesie
 parochialis de Iseghem die 12 maii 1794. obiit post die
 hora 6^{am} pomeridianam post strenuum certamen
 in obfidione Cortricana

FOTOCOPIE VAN DE OVERLIJDENSAKTE VAN GENERAAL
 VON WENCKHEIM, UIT HET STADSARCHIEF VAN IZEGEM
 (BLZ. 2.088)

GEDENKSTEEN (94 cm. x 72 cm.) TER NAGEDACHTENIS AAN
 GENERAAL VON WENCKHEIM EN GEPLAATST IN DE
 NOORDERKRUISBEUK VAN DE ST.-TILLOKERK TE IZEGEM.

De Huzaren van Esterhazy renden vooruit. Een 150 dronken ruiters joegen als bezetenen voorwaarts, luid schreeuwend : "Vive la Nation". Pas buiten de Menense Poort knalde het spervuur van Von Wenckheim en van de 150 ruiters keerden er alleen een twintigtal huzaren terug.

Rond 18 uur kwam het weer tot een verwoed gevecht. Nu werden de Fransen de Oostenrijkers de baas. Generaal von Wenckheim kreeg een stuk lood van een granaat in volle borst en sneuvelde zo voor de muren van Kortrijk aan de spits van zijn leger op het ogenblik dat hij zijn soldaten tot standvastigheid aanmoedigde.

Daar de Oostenrijkers nu geen generaal meer hadden, weken ze en voerden het lijk van hun moedige veldheer met zich mede. Ze werden tot in Ingelmunster door de Fransen achterna gezet.

Maar nu verscheen generaal Beaulieu. Deze viel met zijn mannen de Fransen op het lijf en dreef ze naar Kortrijk terug. De Republikeinen verloren hier nog eens 400 man. Nu beliepen de verliezen aan Franse zijde aan doden en gewonden tot tegen de 6.000 manschappen.

5. TE IZEGEM BEGRAVEN.

De volgende dag (12.5.1794) kwamen de Fransen opnieuw uit Kortrijk om hun verliezen te wreken, maar nu met versterking. De Oostenrijkers weken naar Izegem.

De Fransen drongen Ingelmunster binnen en plunderden geweldig. De helft van de gemeente ging in de vlammen op. Tijdens deze troebelen werd ook de driehonderd jaar oude kapel van "O. L. Vrouw-ten-Doorn", die stond op de kruising van Gentse Heirweg en de steenweg Kortrijk-Brugge, stuk geschoten en vernield.

Diezelfde dag werd het stoffelijk overschot van generaal von Wenckheim op het kerkhof van Izegem ter aarde besteld.

In die tijd was het oude kerkhof nog rond de parochiale kerk (tot 1806). In de overlijdensregisters van deze jaren vinden we in 't stadsarchief te Izegem zijn overlijdensakte, van de hand van Z. E. H. Samuel Delaere, pastoor van St. -Tilloparochie toen de enige parochie binnen de gemeente Izegem.

Hier volgt de Latijnse tekst :

PRONOBILIS DOMINUS FRANCISCUS BARO DE WENCKHEM, EQUES
ORDINIS REGALIS MILITARIS MARIAE THERESIAE PROPRIETARIUS
LEGIONIS PEDESTRI ET VICIGENERALIS CAEZAREAE MAJESTATIS
IMPERATORIS ET REGIS, ORIUNDUS EX GRAZE IN STYRIA, ALATIS
58 ANNORUM, SEPULTUS IN COEMITERIO ECCLESIAE PAROCHIALIS
DE ISEGHEM DIE 12 MAII 1794 OCCUBUIT PRIDIE CIRCA HORAM 6am
PROMERIDIANAM POST STRENUM CERTAMEN IN OBSIDIONE
CORTRACENA.

In vrije vertaling luidt deze tekst als volgt :

"Weledele Heer Franciscus Baron von Wenckheim, Ridder van de Koninklijke militaire orde van Maria Theresia, Heer van het Infanterielegioen en Vice-Generaal van Zijne Majesteit de Keizer en Koning, herkomstig uit Graz in Styrie, ter aarde besteld op het kerkhof van de parochiale kerk van Izegem de 12 mei 1794. Hij overleed gisteren op 6 uur in de namiddag, na een hevig gevecht tijdens het beleg van Kortrijk."

Kortrijk en Menen kwamen in de handen van de Republikeinen. De Franse legerbenden drongen zelfs naar 't noorden, naar de buitendorpen. Plundering, moord en brand brachten een triestige afwisseling in hun dagelijkse handelingen. Wevelgem, Gullegem, Heule, Moorslede, Geluwe, Lendeledede, e. a. werden droeve getuigen van het Republikeins geweld. Deze furie waaraan de Fransen zich overgaven scheen zelfs aanstekelijk te werken op de Oostenrijkse troepen die voorlopig te Izegem gebleven waren.

6. LAATSTE AANDENKEN.

In de maand juni 1858 kwam een Oostenrijkse barones te Izegem aan. Het was barones Maria Kray, geboren barones von Wenckheim. Deze vrouw was de oudste dochter van Joseph von Wenckheim die in 1807 gehuwd was met Theresia Orczy (°1790). In 1829, pas twintig jaar oud was deze kleindochter van Gen. Fr. X. v. Wenckheim in de echt getreden met Nepomuk, vrijheer von Kray von Krajow. Nu was ze sedert vier jaar weduwe geworden en kwam het graf van haar grootvader opzoeken in het verre België.

In het parochieboek van Kan. G. F. Tanghe, blz. 86, vinden we een tekst van een brief die deze edele dame richtte aan de Z. E. H. Debruyne op 19 juni 1858, toen pastoor van de St. Tillokerk.

Hier volgt de brief :

Je prie Mr le curé d'avoir la bonté, si c'est possible, de dire, demain à 8 heures, une Messe basse, pour un mort, nommé François. Il y a 64 ans que mon grand-père, Général baron de Wenckheim a péri au siège de Courtrai, et fut enterré à Iseghem, près de l'église. C'est pour son Ame que je viens prier. Il était général autrichien. Veuillez bien me faire dire oui ou non. Je vous présente mes respects, en vous suppliant de m'excuser et reste votre servante très humble.

B. Marie Kray
née baronne Wenckheim.

Zeer geregeld, wellicht jaarlijks, kwam barones Marie Kray, naar het graf van haar grootvader. Telkens ondernam ze de verre reis van Oostenrijk naar onze streken.

Dagen lang reisde de barones met postkoetsen langs wegen, die met onze huidige banen niets gemeen hebben. Zo ging het elf jaar door.

Inmiddels had de barones hier te Izegem verschillende pastoors gekend : E. H. Joannes De Bruyne, tot in 1863, E. H. Carolus Aernoudt, van 1863 tot 1867, E. H. Franciscus Lonneville vanaf 1867. In 1869 was de barones von Kray 60 jaar geworden en aan die ouderdom begon ze tegen lange vermoeiende reizen op te zien. Datzelfde jaar, bij haar laatste bezoek werd door de barones opdracht gegeven een blijvend aandenken aan haar grootvader, in de kerkmuur te plaatsen. Zo zou de illustere generaal, die ruim een halve eeuw geleden, voor de muren van Kortrijk sneuvelde, aan de vergetenheid ontrukkt worden.

De uitverkozen plaats viel op de noorderkruisbeuk, daar deze plaats het dichtst gelegen was bij het verdwenen graf van haar grootvader.

De generaal was nog begraven geworden op het oude kerkhof rond de oude St. -Tillokerk. Toen de nieuwe kerk gebouwd werd (1855) maakten ze de kerkruimte groter en moest een deel van het oude kerkhof daarvoor in beslag genomen worden. Ook het graf van generaal von Wenckheim verdween.

Om haar grootvader aan de absolute vergetenheid te onttrekken liet barones Kray een blauw arduinen steen van 94 cm bij 72 cm plaatsen in de noorderkruisbeuk, onderaan het raam van "de Boodschap".

Op heden is dat nog de enige bestaande gedenksteen in de buitenmuren van de St. -Tillokerk.

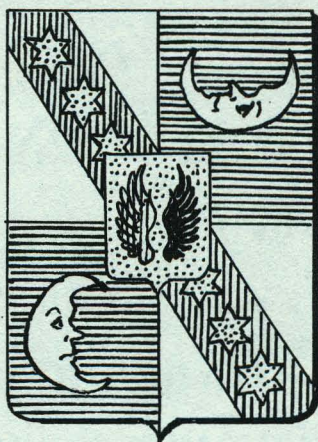
"In Rond Kortrijk" van L. Slosse, blz. 819, vinden we de integrale Latijnse tekst die luidt als volgt :

*Excellentissimo. Domino. Francisco. Xav. c liberis.
baronibus. Wenckheim. MDCCXXXVI. Graecii. nato.
qui. integerrima. in. patriam. et. principem. fide.
virtuteque. militari. ad. summos. eVectus. honores.
meritis. indtgena. Hungarus generalis. campi.
mareschalli. locum tenens. insignis. ordinis.
minoris. Mariae. Theresiae. crucis. eques. quinto.
Idus. Maias. MDCCLXXXIV. ad. Cortracum. glande.
plumbea. ictus. occubuerat. gratissimi. agnati.
hoc. sempiternae. pietatis. monumentum. posuere.
MDCGCLXIX.*

In vrije vertaling krijgen we :

"Aan de zeer doorluchtige Heer Franciscus Xav. vrijheer baron WENCKHEIM te Graz geboren in 1736, Wegens zijn onkreukbare trouw aan vaderland en vorst en zijn militaire deugden, werd hij tot de hoogste eretitel van 's Lands generaal der Oostenrijkse legers en tot plaatsvervangend veldmaarschalk verheven - Ridder van de beroemde orde van het kruis van Maria Theresia - Getroffen door een loden kogel, sneuvelde hij bij Kortrijk op 11 mei 1794. Zijn zeer dankbare bloedverwanten hebben dit gedenkmaal van eeuwige verkleefdheid opgericht."

WENCKHEIM

BIBLIOGRAFIE

- Parochieboek van Iseghem
Kan. G.F. Tanghe, Brugge, Wed. De Schryver-Van Haecke, 1862-63,
blz. 84 e.v.
- Rond Kortrijk
Leopold Slosse, Kortrijk, Drukkerij Beyaert-Syoen, ± 1915-16,
blz. 819 (15 ex.)
- "De Mandelbode" plaatselijk weekblad voor Izegem, 12.2.1955,
Pieter Declercq, in de "Rampspoedige jaren 1792-1794" IIe vervolg.
- Biographische Lexikon des Kaiserthumes Osterreich
Dr. Constant von Wunzbach, 54 Teil, Wien 1866.
- Gothaischen Generalogischen Taschenbuch (Gotha)
- Geschichte der Stadt Graz
Fritz Popelka, Band I, blz. 589 a
- Kurzbiographien von Trägern des militärische Maria Theresiaordens
- Neuer Nekrolog der Deutschen
Opnieuw uitgegeven door Fr. Aug. Schmidt (Ilmenau Voigt 8°)
achtste jaargang, 1830. blz. 904 nr 367 (in de tekst).
- Armorial General Illustré
J.B.Rietstap, band V, plaat LXIX, Band VI, plaat CLVIII.
- Stadsarchief Izegem, Overlijdensregister (1794) blz. 2088.

Verder danken we om de verleende medewerking :

- De Oostenrijkse Ambassade te Brussel, Abdijstraat 47.
- De heer Fischer, Archiefdirecteur van de stad Graz.
- Juffrouw Lidwina Wiericks, Frankfurt/Mainz.

PROCESSIE

OP WITTE DONDERDAG 1738

Vroeger werd er in de oude St.-Tillokerk op Witte Donderdag een processie gehouden.

Van deze processie uit 1738, onder 't Oosterrijks bewind (Karel VI) is toevallig een klein document (1) bewaard gebleven dat de indeling van de processie en de naamlijst van de figuranten omvat.

De structuur (proloog en 24 taferelen) doet wel wat aan de oude mysteriespelen terug denken die vaak zeer groots werden opgevat en waarin de gehele heilsgeschiedenis werd behandeld (vooral in de XV en XVI eeuw). Wat hier slaande genoemd mag worden is het feit dat de namen van de figuranten, op kleine uitzonderingen na, allemaal namen zijn, die we bijna twee en een-anderhalve eeuw later in onze gemeente nog aantreffen.

't Zijn voorvaderen van de zoveelste graad van die mensen die we dagelijks op straat ontmoeten of als vriend of buurman kennen.

Er zullen heel wat stedelingen verwonderd zijn te vernemen, dat één van hun voorzaten nog hoofdfiguur of figurant was in zo'n kerkelijk gebeuren.

't Is echter niet uitgesloten dat het bij een processie alleen gebleven is. Volgens de opstelling van de bijgaande naamlijst kan men aannemen, dat er wel een apotheose plaats vond en dat op het einde van de processie en binnen in 't kerkkoor. In die tijd was 't ontspanningsleven zeer beperkt en zeker gesnoeid binnen de vastentijd en binnen de tijdspanne van de goede week in 't bijzonder.

De gelovigen trokken naar de enige "prochiekerk binnen den prinsdomme van Iseghem" en volgden devootlijk de voorbijgaande processie in al haar kleuren, die zelfs een omgang buiten 't kerkgebouw maakte, want de regeringsperiode van Jozef II (1765-90) is nog heel wat later te situeren. Hieronder volgt de volledige structuur van de processie met de opgave van de meespelende figuranten en hun namen.

(1) "De processie op Witten Donderdagh van den jaere 1738"
Volledige fotocopie in bibliotheek van "Ten Mandere", stedelijk archief, Izegem.

PROLOOG	Tempelier	: Jacobus Jooris Werbrouck
	Eerste trompetter	: Frans Dinnecourt
	Tweede trompetter	: ...
	Annas	: Hilarius Dobbels
	Cayphas	: Franciscus Dobbels
	... Pampieren	: ... Pr. Qaugebur
1. DE BODTSCHAP		
	Maria	: Joanne Vandommele
	Gabriël	: Pieter Vandommele
	1ste engel	: Christiaen Storme
	1de engel	: Laureyns Sette
	3de engel	: Joseph Baerdt
2. DE GHEBOORTE CHRISTI		
	Maria	: Marianne Van Oost
	Joseph	: Franciscus De Brauwere
	herder	: Joannes Bapt. Le fortry
	herderinne	: Barbara Theresia van oost
	1ste engel	: Joannes Dewulf
	2de engel	: Carel Ignatius Monie
	3de engel	: pr. guilielmus bulckaert pieter verscheure bachten de kercke
3. DE H. H. DRIE CONINGEN		
	1ste coninck	: Joannes de Meulenaere
	2de coninck	: Adriaen Van Lede
	3de coninck	: Pieter Missiaen
	1ste engel	: Wilhelmus de preitere
	2de engel	: Joannes Vanden berghe
	3de engel	: hilarius antone dobbels
4. DE BESNIJDENISSE		
	Maria	: Godelieve Vandommele
	Joseph	: Jooris Vandommele
	Oppersten priester	: Anthone Lezy
	Simeon	: Bernardus Huyghe
	Anna	: Anastasia Maes
	1e engel	: Ignatius Bosseghem
	2e engel	: Pieter Joseph Vander jeu
	3e engel	: Judocus Vandeputte fs p. V.
5. DE VLUCHT VAN EGIPTEN		
	Maria	: Maria Jacoba Vandewalle
	Joseph	: pr Bernardus Seynaeve
	1e engel	: Godelieve Verhulst
	2e engel	: Frans Vanhoutte fs Hilari
	3e engel	: Joannes Baptistus Eeckhout

6. CHRISTUS ONDER DE DOCTOREN

Christus	:	Joannes De Block
1e engel	:	Martinus Boudere
2e engel	:	Pieter Schietaert
3e engel	:	Joannes, Bapte Tuyttens
1e doctoer	:	Maximiliaan Maes
2e doctoer	:	Joannes Tuyttens
3e doctoer	:	Lonis Valcke
4e doctoer	:	Jacobus Verhelle

7. TRIUMPHE VAN JERUSALEM

Christus	:	Joannes Van Oost
1e engel	:	Ludovicus de smet
2e engel	:	Maryn Maertens
3e engel	:	Guihelmus Wyleyn
apostelen	:	Franciscus Van herreweghe Pieter Jozef Huysentruyt Augustinus Mistiaen Lonis Verscheure Joseph Houthaeve Martinus Kerckhof Joannes bapte Gellynck Francis Seynaeve pr Joseph Geldof Joannes Breemeersch Frans Vande Canneele
judas	:	Carolus Vanoosthuyse

8. 't AVONDMAEL

Christus	:	Jacobus Vandewalle
1e engel	:	Pieter Joseph Tuyttens
2e engel	:	Martinus Vervaecke
3e engel	:	Guillielmus Ameye
4e engel	:	Albertus Van Bosseghem
5e engel	:	Brouckaert hille
6e engel	:	pr Joseph Eeckhout
apostelen	:	
petrus	:	Bernardus Vande Walle
Joannes	:	Felix Vande Walle Rogier Callougie Jooren Verhulst pr de Keirsschieter Philippus Casteleyn Judocus Goemaere Joseph Casteleyn Joannes Gellynck Hilarius Van oost Guillielmus Vermote Joannes Leersnyder

Den droeven adien

Christus Jacobus andries Vaude walle
 maria marie jacoba Vaude walle
 1 engel Joannes Bapte Vermeerse
 2 engel Joannes de pickere
 3 engel Jacobus thimoy

Chosken Van oliveten

Christus Joannes Bapte van achter
 1 engel eugenus Dujardou
 2 engel gelijn de glorie
 3 engel Carolus de glorie
 Kleen engel pieter jofeph buijse
 petrus Joannes zelluck h
 Joannes Joannes Bapte ameye
 Jacobus minyuck

Kinneback Slagh

Christus Joannes Bapte Premau
 1 engel michiel waert
 2 engel benedictus lammeus
 3 engel Francisus patty
 amas Judocus werbreuck
 1 jode guielmus ceekhou
 2 jode hilonus ceekhou

Verloocheninge Van
 petrus

petrus Sebastiaan buijse
 1 engel philippus jacobus der man
 2 engel guielmus d'houde
 3 engel Joannes Bapte montyque

De kruydraginge

Christus Ludovius Vaude putte
 maria marij agnes de Ceuninck
 Veronica catharine Coubout
 pilatus pr hilonus van ooff
 1 engel Joannes Bapte van halewijn
 2 engel Cornelius platteuw
 3 engel judocus Valentyn
 4 engel Joseph Frans Van neste
 1 jode Severus Li Vrauto
 2 jode Jacobus Vanden berghe

Den bergh Van calvarien

maria marianne van dooren
 Joannes Joannes minyckens

1 engel guielmus Vaude putte
 2 engel Joseph Vromman
 3 engel Lucas leer fuyder
 maria maghdalena Joanne marij de wulf
 marij cleoph van houlle Philae
 marij jaloue

1 jode Joannes Van haverbete
 2 jode pr van haverbete Priin

Dengels met
 Dynstrumenten

engel met de pjecke Joannes Valentyn
 engel met de Leeder bondelwijn patty
 engel met de Croone roelant berlemont

9. DEN DROEVEN ADIEU

Christus	: Jacobus Andries Vande Walle
Maria	: Marie Jacoba Vande Walle
1e engel	: Joannes bapte Vermeersch
2e engel	: Joannes depickere
3e engel	: Jacobus Chimoy

10. 't HOFKEN VAN OLIVETEN

Christus	: Joannes bapte Vanackere
1e engel	: Eugenius dujardin
2e engel	: geleyen de glorie
3e engel	: Carolus de glorie
kleenen engel	: pieter joseph buyse
petrus	: joannes gellynck
joannes	: joannes bapte ameye
jacobus	: muynck

11. KINNEBACKSLAGH

Christus	: joannes bapte remaut
1e engel	: michiel naert
2e engel	: benedictus lammens
3e engel	: Franciscus pattyn
annas	: Judocus Werbrouck
1e jode	: guilielmus Eeckhout
2e jode	: Hilonius Eeckhout

12. VERLOOCHENINGE VAN PETRUS

Petrus	: Sebastiaen Buyse
1e engel	: Philippus Jacobus dermaut
2e engel	: guilielmus dhondt
3e engel	: Joannes bapte Monteyne

13. CHRISTUS VOOR HERODUS

Christus	: Hilonius Ameye
1e engel	: Christiaen Van Acker
2e engel	: de raedt
3e engel	: Jacobus Vanhaelewyn
4e engel	: Francis de busschere
Herodus	: Emanuel Van acker
1e jode	: Augustinus Callens
2e jode	: Bazilius Kerckhof

14. DE GEESSELINGE

Christus	: Antone Van Halewyn
engel	: pr François Werbrouck
1e engel	: Andries Van dooren
2e engel	: Rogier Werbrouck
3e engel	: Francis Monie
1e jode	: Martinus Vandeputte
2e jode	: Joseph de backere

15. DE CROONINGE

Christus	: Francis Van acker
1e engel	: Guilielmus Brabant
2e engel	: pr. de Smet
3e engel	: Joannes bapte Bultynck
1e jode	: Martinus Vanhaverbeke
2e jode	: pr van haverbeke

16. DEN ECCE HOMO

Christus	: petrus Maes
Pilatus	: Jacobus Maes
1e engel	: gregorius de meulenaere
2e engel	: pr. vanhoutte fs Jaecq
3e engel	: hilarius van houtte fs Jacq.

17. DE KRUYSDRAGINGE

Christus	: Ludovicus Van de putte
Maria	: mary agnes de Ceuninck
Veronica	: catharina coubout
Pilatus	: pr hilonius van oost
1e engel	: joannes bapte Van halewyn
2e engel	: cornelius platteeuw
3e engel	: judocus valentijn
4e engel	: Joseph Frans Vanneste
1e jode	: Severius Livrauw
2e jode	: Jacobus Vandenberghe

18. DEN BERGH VAN CANVARIEN

Maria	: Marianne Van dooren
Joannes	: joannes nuyttens
1e engel	: guilielmus Vandeputte
2e engel	: joseph Vromman
3e engel	: lucas leersnijder
Maria Magdalena	: joanne mary de wulf
Mary cleophar	: van houtte fs hilar
Mary Salome	:
1e jode	: joannes van haverbeke
2e jode	: pr van haverbeke Crinn

19. DENGELS MET DINSTRUMENTEN

engel met pycke	: joannes valentyn
engel met leeder	: boudewyn pattyn
engel met croone	: roelant berlamont

20. DE 7 WEEN

Christus	: emanuel vander moere
Maria	: eugenia lodewyck
1e engel	: mary clara vandevyvere
2e engel	: cornelis la peire
3e engel	: pr la peire

21. HET GRAF CHRISTI

1e engel	:	mey
2e engel	: pr	joseph eeckhout
3e engel	: antone	verliete
Magdalena	: marianne	mafaut
Salomé	: m.	de simpelaere
Jacob mary	: catharina	de simpelaere

22. VERRYSENISSE

Christus	: joannes	bapte van doorme
1e engel	: pr	jacobus verhamme
2e engel	: pieter	jacobus vanden dorpe
3e engel	: joseph	ostekindt
1e jode	: bockstael	
2e jode	: noppe	

23. DE CRUYSVERHEFFINGE

Keyserinne	: joanne	werbrouck
macharius	: joannes	bapt nonckele
staetjauffer	: mary	goemaere
1e engel	: jacobus	degryse
2e engel	: pr	joseph van overbeke
3e engel	: andries	marychael

24. DE HEYLIGE KERCKE

H. Kercke	: rosalia	de block
de hope	:	morel
de liefde	: angelique	bourgois
	barbara	van halewyn
	marianne	vander moere
	marianne	vandommele
	mary	du mat
	mary	joanne vanhaverbeke
	joanne	lange
	anna	mary wouttermaertens

In de Mandelbode van 27.9.1952 verscheen in een artikel "De kerk van Izegem per 25 jaar", van de hand van E.H. J. Geldhof die over hetzelfde boekje handelt en waarin we lezen dat Pastoor Franciscus LUST (pastoor van 13.5.1724 - 6.5.1770) samen met zijn helpers alles deed was hij kon om zijn parochianen zeer actief in de feestvieringen van het christendom te betrekken.

In de rekeningen van 1730 staat ook : "item, betaelt van wyn en cruydcoucke voor de twaelf kynderkens die op Wyten Donderdagh de twaelf apostels waren". Dit als bevestiging van wat we vroeger vonden bij G.F. Tanghe in zijn "Parochieboek van Izegem (1862) blz. 438/39 waar hij schrijft dat de pastoor "de voeten wast van twaalf kinderen, die men apostels noemde. Deze kinderen ontvingen ter dezer gelegenheid eenen suikerkoek met een glas wyns".

In de kerkrekening van 1703 lezen we verder "An Jan De Vos, timmerman, (later kerkbaljuw van 1709-1751) 9 p. 6 sch. over twee daghen gewrocht thebben den 4 april 1703 in tmaechen van thofcken des Heeren van Oliveten en den 5den dito ghemaect de statien ommeganck".

Er moet dus wel beweging, geloop en getimmer geweest zijn te Izegem in de XVIIIde eeuw wanneer de voorbereidingen van de processie een aanvang namen.

OUDE KAPELLEN TE IZEGEM

DE KRUISKAPEL

DE OUDE KALVARIEBERG

Wie een oogslag werpt op de "Landt Caerte der Prochie ende Prinsdomme van Iseghem" opgemaakt in 1746 door de landmeter François De Bal, ziet een groot kruis tussen twee boompjes op een heuveltje getekend op de hoek van de "hontstraete" en "het straetken voor de Wildeman" waarmede men de huidige Kruisstraat bedoelt, die wisselvallig in de loop der tijden ook de naam van "Groenestraete", Cruysstraete en Kruisdreve" heeft gedragen.

In het bij de kaart bijhorend "Landt-Bouck" is het terrein met de zogezegde Kalvarieberg gesignaleerd in het eerste canton onder nummer 53 en is aldus beschreven : "Pieter Dobbels, filius Pieter, bij cheynse als voornoemde (namelijk zijn Exc. de Prins van Izegem) een behuysde erve ten voorgaende landtboucke uyt arlo 150, paelende Oost de naervolgende partye (erf Lodewyck Dorme). Suyt de voorgaende (namelijk een akkerland genoemd de Wyngaertcouter, eigendom van de Prins van Izegem).

West de straete voor de Wildeman ende Noordt, d'Hontstraete, groot 0 gemeten 1 lyn 40 roeden."

De Wildeman was een aloude herberg, gebouwd ongeveer op de plaats, waar thans de familie G. Herreman-Vanoverbeke winkel houdt.

Waar men op dit oogenblik de café 'Rembrandt' aantreft, stond, zoals men dit meer te lande in Zuid West-Vlaanderen ziet, een Kalvariekruis op een heuveltje tussen twee boompjes met een haag er omheen en een knielbank ervoor. De grond behoorde toe aan de Heer van Izegem.

Dit kruis werd in grote verering gehouden door het volk van Izegem en van de westelijke randparochies. Op zon- en feestdagen kwamen de gelovigen er talrijk in bedevaart.

Naar aanleiding van vijf wonderbare genezingen, die er aldaar in 1747 geschiedden, werd het kruisbeeld als "mirakuleus" aanzien en verwierf een vermaardheid, die een grote toeloop van vereerders aanlokte en een aanzienlijke aangroei van godsvrucht tot dit heilzame kruis tot gevolg had.

EEN REEKS MIRAKELLEN

Al verwaarloosde men naar kerkelijk voorschrift deze wonderbare genezingen door de bisschop van Doornik, waartoe Izegem als parochie toenmaals releveerde, kerkwettig te laten onderzoeken en goedkeuren, toch werden de twee eerste gunsten bestatigd door wettelijke akten, ondertekend door twee schepenen van de leenheerlijkheid van Delporte op Izegem en de andere genezingen door akten, die het handteken dragen van twee schepenen van de Heerlijkheid van Sint Pieter te Izegem. Diensvolgens ware het al te vermetel de ernst van deze wondere gebeurtenissen in twijfel te trekken.

1. In september 1747 vermelden ze de genezing van MICHIEL SCHERPEREEL, pointer van de parochie en graafschepenen van Rumbeke, was blind geworden. Zelfs de voorschriften van een te Kortrijk gevestigde Engelse oogarts kon niets baten. Na drie dagen bij 't Kruis geleden te hebben herwon hij het gezicht.
2. De genezing van zijn zoontje FRANCIES SCHERPEREEL, ook van een oogziekte.
3. MARIA BRIGITTA REMAULT, 'n kreupel meisje had zich negen opeenvolgende dagen naar 't kruis laten voeren om genezing te vragen. De laatste dag van de noveen, 19 november 1747, werd ze helemaal gezond.
4. Een vierjarig ongelukkig meisje, BARBARA THERESIA VAN DOMMELE, dochter van Martinus, koopman en winkelier uit de Nieuwstraat, werd ook na 't houden van een noveen, volledig genezen. (Van lamheid, stomheid, doofheid).
5. JOSSYNE DEN VOGELE, huisvrouw van Pieter Tanghe, werd ook met volledige blindheid bedreigd. Haar linkeroog was reeds reddeloos verloren. In de maand juli 1747, na herhaalde bezoeken bij 't kruis herwon haar oog 'n volledig herstel. (1).

BOUW VAN DE EERSTE KAPEL

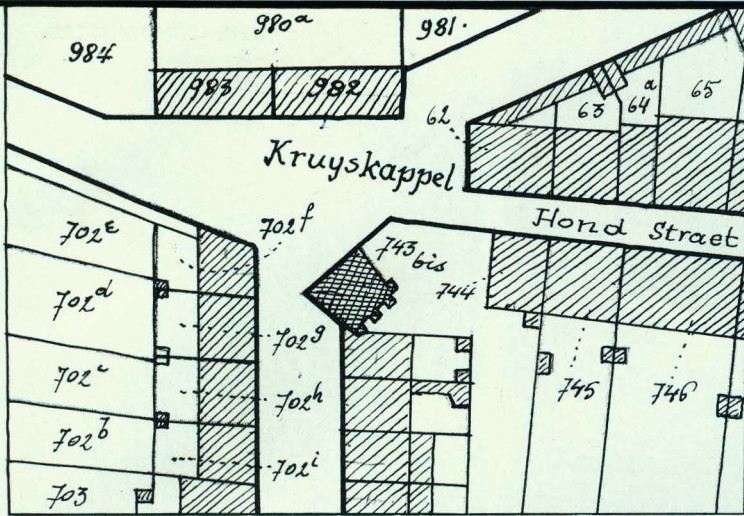
Zulke opzienbare gunsten en het aangroeiend aantal bedevaarders brachten de prins van Izegem Alexander Maximiliaan Vilain XIII van Gent, er toe een kapel te laten bouwen omstreeks het jaar 1750.

Het eerste kermisfeest der Kruiskapel werd gevierd op 3 Mei 1750.

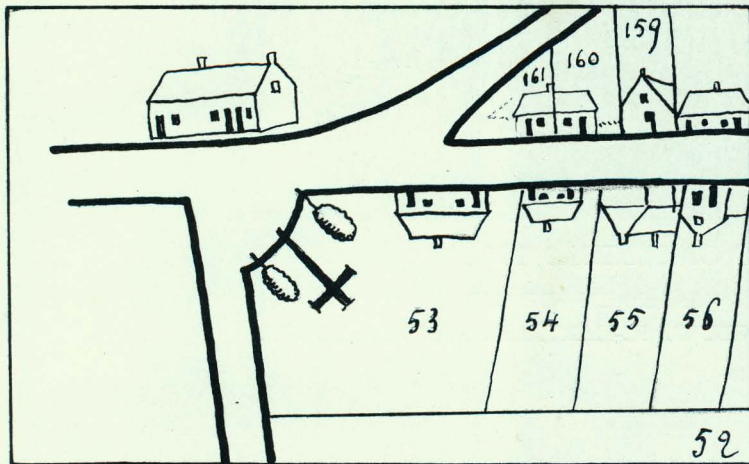
Het was een kapel naar 18-eeuwse bouwtrant met een brede voorgevel die eindigde op een Renaissance fronton. In het midden van de voorgevel was een open portaal slechts afgesloten met een dubbele houten hekkendeur. Langs binnen tegen de fond van de achtermuur rees majestatisch de zware eikenhouten kruisbalk, waartegen de bloedige Christus hing gekruisigd.

Het Christusbeeld heeft mensengrote afmetingen. Op een sterk realistische wijze wordt de tragiek van het lijden van de stervende Godmens voorgesteld en onweerstaanbaar wordt elke toeschouwer, die een wijle vóór dit Kruis vertoeft, aangegrepen en ontroerd tot diep in de ziel.

(1) Mandelbode 03.04.1954 en 02.01.1932.

DE KALVARIE ZOALS WE HEM VINDEN IN 'T LANDBOEK VAN FR. DEBAL (1746)

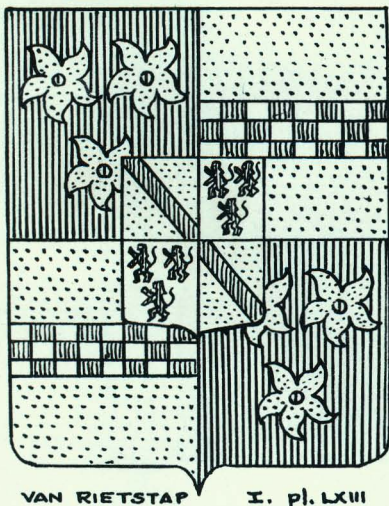
DE KRUISKAPEL ZOALS WE ZE AANTREFFEN IN HET LANDBOEK VAN P.C. POPP (± 1850)

Clichés «TEN MANDERE»

DE OUDE KRUISKAPEL IN DE KRUISSTRAAT (1890)

ARENBERG

DE HUIDIGE KRUISKAPEL, OMSTREEKS 1930, OP DE HOEK VAN HOND- EN STATIONSSTRAAT

DE KRUISSTRAAT OMSTREEKS 1908

WE ZIEN DUIDELIJK «DE HALVE LITER» (4de huis) EN «DE HARMONIE» (7de huis)
OP HET EINDE VAN DE STRAAT DE NIEUWE H.-HARTKERK MET ÉÉN TOREN.

DE KRUISSTRAAT OMSTREEKS 1938

OP HET EINDE VAN DE STRAAT DE H.-HARTKERK MET TWEE TORENS.

DE BELOKEN TIJD

Tijdens de Franse Overheersing (1794-1814) werden door de wet van 7 Vendémiaire, jaar IV (29 Sept. 1795) op straf van boete en gevang alle uitwendige godsdienstige tekens buiten het beluik der kerken verboden. Op vele plaatsen in Vlaanderen talmde men twee jaar vooraleer dit goddeloos besluit van de Nationale Conventie uit te voeren.

Ook te Izegem ging de Municipale Raad slechts geleidelijk en met tegenzin te werk. In afwachting van betere tijden beval de Municipale Raad het Kalvariekruis, dat stond op het oude kerkhof omheen de Sint Hiloniuskerk, met houten planken te blinderen.

Op 9 november 1797 ontving Frans Devos, meester timmerman, daarvoor twaalf ponden, veertien schelen par. "over handwerk ende leveringhe van bert geemployeert aen het kruys op het kerckhof".

Zeer waarschijnlijk werd omstreeks die tijd op eenzelfde wijze het portaal van de oude Kruiskapel met berd toegemaakt.

Doch de Centrale Raad van Brugge oefende meer en meer druk op al de Municipale Raden van het departement der Leie om grondiger het besluit nopens het verdwijnen van kruisen en beelden door te voeren.

Op 3 maart 1797 werd het kruis van de toren van Sint Hiloniuskerk afgedaan en acht dagen daarna dit van het kloostertorentje der Grauwe Zusters. Later nog zou men overgaan tot het afnemen van de kruisen, die stonden op de geveltop van de kleine landelijke kapelletjes.

De Politie-commissaris van Izegem, Pierre van Wtberghe, ontving op 1 Fructidor, jaar VI (18 augustus 1798) twee pond, negen schelen "over het afdoen van het cruys aen den abeele ende het cruys aen de capelle". Het was de toenmalige "Borger Pierre Devos, ontvanger der impositien deser canton" die aan Citoyen Pierre Van Wtberghe dit bedrag uitkeerde en door "het cruys aen de capelle" werd klaarlijkend het gevelkruis dat stond boven de oude Kruiskapel bedoeld.

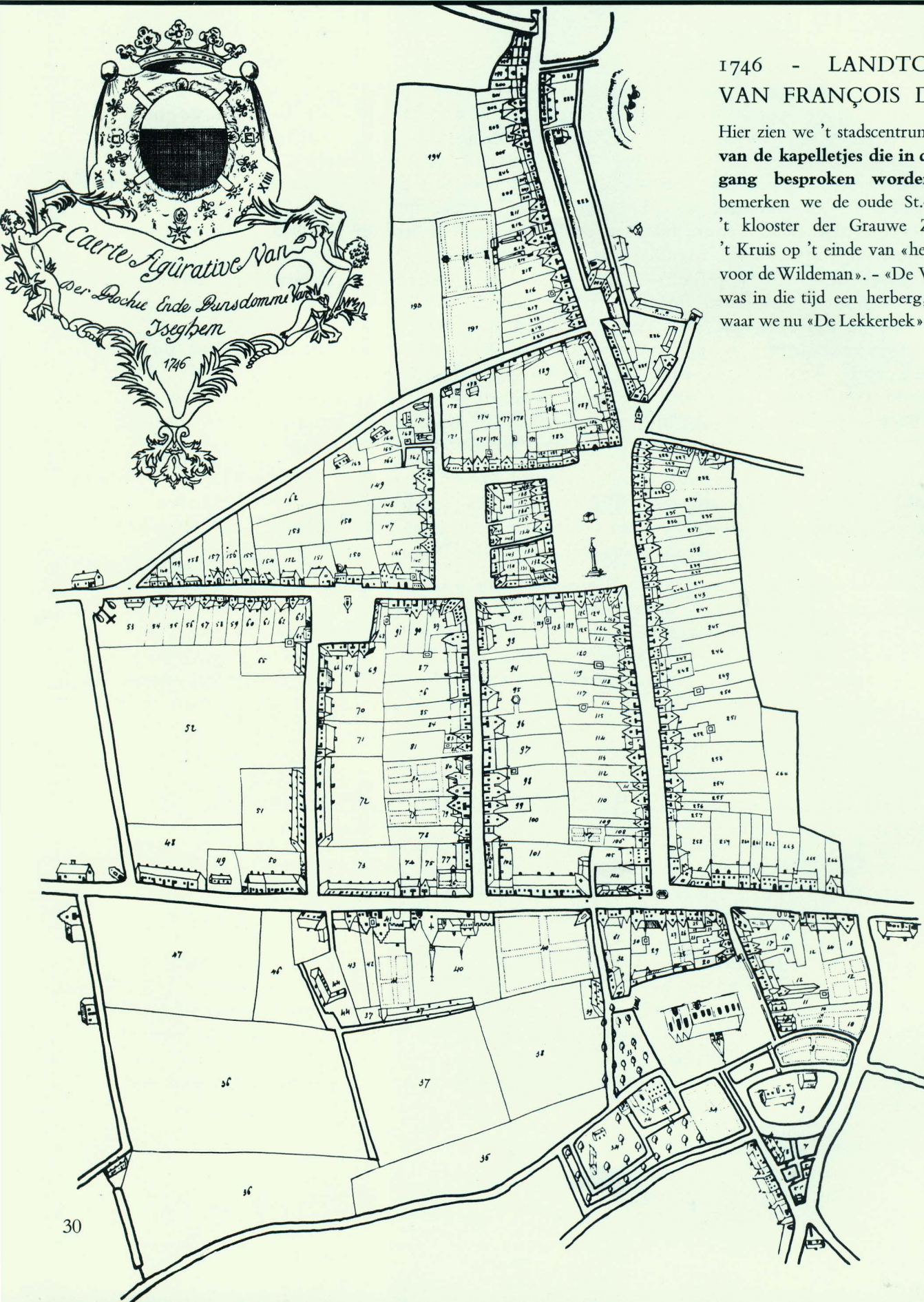
DE IZEGEMSE OMMEGANG OF DE KRUISWEG IN OPEN LUCHT.

Vanaf haar ontstaan was het heiligdom van de oude Kruiskapel een der rustplaatsen tijdens de jaarlijkse H. Sacramentsprocessie. De weg langs waar sinds eeuwen de H. Sacramentsprocessie voorbij trok noemde men "Iseghem-Ommegang". Langsheen deze beeweg stonden er kapelletjes of staties.

Eens per jaar was het de gewoonte bij het gelovig volk plechtig onder leiding van de parochiale geestelijkheid deze bedegang te doen.

Verder in de loop van het jaar gebeurde het dat parochianen groepsgewijze de ommegang deden, hetzij uit devotie, hetzij om de genezing van een of ander zieke uit de buurt te bekomen.

De Izegemse ommegang was een ware bedetocht : langs de weg werd er luidop gebeden en men knielde neer bij ieder statie of kapel.

1746 - LANDTCAERTE
VAN FRANÇOIS DE BAL

Hier zien we 't stadscentrum met vier van de kapelletjes die in de omme-gang besproken worden. Verder bemerken we de oude St.-Tillokerk, 't klooster der Grauwe Zusters en 't Kruis op 't einde van «het straetken voor de Wildeman». - «De Wildeman» was in die tijd een herberg, die stond waar we nu «De Lekkerbek» aantreffen.

Op de landkaart van Izegem van het jaar 1746 staan deze statiekapellen duidelijk aangestipt. Men hoeft maar te kijken langsheen de oude processieweg die men op de hoogdag van O. L. Vrouw, half Oogst te Izegem nog ongeveer ongewijzigd volgde en waarvan de traditie werd in ere gehouden tot aan de oorlog 1914-18. Men vertrok uit de St.-Hiloniuskerk langsheen de Kloosterstraat. Op de hoek van de Kloosterstraat en de huidige Roeselarestraat stond op het erf van het Grauwzusterklooster het eerste kapelletje gebouwd. Op deze plaats is nu het huis van de heer Vandewalle. Vandaar vervolgde men zijn weg langs de Roeselarestraat tot aan de hoek van de Kruisstraat. Op de plaats waar nu de herberg "In Spanje" zich bevindt, had men het tweede kapelletje. De derde halte was aan het Kruis. Het vierde kapelletje trof men aan op de Melkmarkt. Kan. Tanghe in zijn "Parochieboek van Iseghem", anno 1862 blz. 444 schrijft wat volgt : "Op de Melkmarkt stond er eene van die staties, welke wij over een vijftig jaren om hare bouwvalligheid hebben zien omwerpen".

Langs Hondstraat, Koornmarkt, Ketelstraat, Noordzijde van de Grote Markt bereikte men de "Knok" waar Brugstraat, Baertshofstraatje en Kasteelstraat samenlopen. Daar midden de knok was het vijfde kapelletje gebouwd. Vandaar vervolgde men zijn beeweg langs het "casteel ghenamt het Blauwhuys met wallen rontomme ende dreve van Westen", eigendom van Jonker Aybertus van Huerne van Schiervelde en men belandde in de Gentstraat bij het zesde kapelletje op de Steendam gelegen nadat het huis waar in 1746 Matthys-Gellinck woonde en thans Bruno Messiaen. De ommeegang eindigde als zevende statie bij het "Heilig Graf". Het was aangebracht in een soort krocht achteraan het hoogaltaar van de oude St.-Hiloniuskerk, naar een copie van het H. Graf te Jerusalem. De voorstelling van Jezus in zijn graf is bewaard gebleven en kan men nog zien en vereren achteraan in de Noorderzijbeuk van de huidige St. Hiloniuskerk.

EEN WESTVLAAMSE TRADITIE

Kanunnik Tanghe schrijft dat deze statiekapelletjes de zeven Weedommen van Maria verbeeldden.

Naar aanleiding van een zeer interessant en leerzaam artikel over "De Kruisweg langs de openbare weg in West-Vlaanderen", dat verscheen in het "Parochieblad van Brugge" nummer van 28 maart 1954, zal E. H. English wel een andere mening zijn toegedaan.

De zeven kapelletjes zijn de zeven staties van de Bittere Passie of de kleine kruisweg, zoals men ze tot vóór de Franse Revolutie op zeer veel plaatsen vooral in de streek van Midden West-Vlaanderen aantreft.

Het oudste voorbeeld vindt E. H. English te Kortrijk-Buiten in 1622 op de wijk St. Anna. Te Beveren bij Roeselare waar een eeuwenoude bedevaart bestaat tot het mirakuleus kruis, stond er ook een openluchtkruisweg met VII staties, voor welke oefening de bisschop van Brugge in 1642 een aflat verleende.

Te Dentergem werd in 1752 een openlucht-Kruisweg met VII staties opgericht. Ook te Hooglede in 1756. Te Meulebeke laat pastoor van Rossum in 1753 een kruisweg van VII staties stellen rond het kerkhof. Eveneens te Lichtervelde, te Koolskamp, te Pittem, te Ardooie, te Sint-Baafs Vijve kent men het bestaan van een openlucht-kruisweg. Te Snellegem worden de VII staties vermeld in de jaren 1700.

Rond den Heerd (III, 175) zegt wel dat het de VII weedommen waren. Maar E.H. English is van een heel ander oordeel.

Ook te Zande, waar een mirakuleus kruis wordt vereerd, bloeide de oefening van de VII staties.

Het is een bekend feit dat het thans meer gevestigde getal van veertien staties van de Kruisweg slechts van jongere datum is en na de Franse Revolutie in onze streken meer algemeen werd. Ook te Izegem is zulks gebeurd. Na het teloorgaan van de lange ommegang, werden na de Franse Revolutie aan de buitenmuren van de oude St. Hiloniuskerk veertien kruiswegstaties opgehangen. Deze taferelen op hout geschilderd door M. Crombez waren een gift van dhr van Huerne. Gedurende de zomermaanden leidde de geestelijkheid op elke vierde zondag van de maand de kruisweg in open lucht.

Doch twee eeuwen lang in verband met het Izegems Mirakelkruis gingen de Izegemnaren de kruisweg langs de oude processieweg.

DE VERERING VAN DE MOEDER VAN SMARTEN. (2)

Het is zeer begrijpelijk dat naast de verering van het "Mirakuleus Kruis" in de Kruiskapel, de devotie tot O. L. Vrouw van Zeven Smarten ook daar in dit heiligdom een geschikte plaats heeft gevonden sinds meer dan twee eeuwen.

Wanneer men de huidige Kruiskapel binnentreed treft men het gekleurd stenen beeld van de Mater Dolorosa aan. Het beeld is maar klein van afmetingen en in disproportie met dit dominerende ontzaglijk kruis. En toch is de aanblik niet storend. Het lijden heeft als het ware Maria klein gemaakt. O. L. Vrouw zit schamel neergehurkt aan de voet van de logge kruisbalk, vermorzeld, ineengedrukt en verschrompeld van leed en smart. Zij draagt in haar boezem priemende zwaarden, zinnebeeld van haar angst en droefheid waarmede haar moederhart werd doorboord. De bekleding van de muren van de kapel met paarskleurige fatencetegels geven de indruk van killigheid en verhogen nog de stemming.

Aldus is de Kruiskapel ook te rangschikken onder de Mariale heiligdommen waar de Moeder van Smarten haar eigen verering krijgt.

KERKBEZIT

In het jaar 1828 werd de Kruiskapel bij gifte vanwege de prinselijke familie d'Arenberg eigendom van de kerkfabriek van Sint Hilonius.

(2) Mandelbode 10.04.1954

De heer Eugène Parmentier, notaris, meier van Oignies in Frankrijk en toezienaar van het "prinsegoed", stelde in de Franse taal een verzoekschrift op, in datum van 26.2.1828, gericht tot de Prins d'Arenberg, die toen rechtmatig erfgenaam was geworden van al het "prinsegoed" op Izegem. De vertaling van dit schrijven luidt als volgt :

"Er bestaat ook te Izegem een schone kapel, die gebouwd is op een erf, dat aan Uw Hoogheid toebehoort.

Ik heb de eer aan Monseigneur voor te stellen afstand te doen van zijn rechten, zowel op de grond als op de kapel, ten bate van de kerk van St. Hilonius te Izegem, op voorwaarde dat men er een wapenbord van Zijn Hoogheid doet plaatsen en bewaren, opdat de gelovigen zijn milddadigheid zouden indachtig blijven en uit dank enige gebeden zouden storten".

In 1932 was het schild in de kapel nog te zien maar dan in zeer slechte staat. Op het oorspronkelijk stuk heeft de Prins zijn toestemming gegeven en getekend : "PRINCE PIERRE d'ARENBERG".

DE EERSTE LOURDES-DEVOTIE

Zeventien jaar na de verschijning van O. L. Vrouw te Lourdes aan de kleine Bernadette Soubirous, werd te Izegem voor het eerst in de Kruiskapel op 8 december 1875, feest van O. L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen, een beeld van O. L. Vrouw van Lourdes plechtig ingehuldigd.

Dienaangaande liet E. H. Slosse een dubbel devotie-briefje van vier bladzijden drukken bij Descheemaecker-Van Windekens te Brugge, waarin de lezer enkele kostbare aantekeningen vindt betreffende de eerste Lourdes-devotie te Izegem :

"Eenigelijk kan de verafgelegene bedevaart naar Lourdes in Frankrijk niet ondernemen. Neen zeker. 't Is niet mogelijk dat eenieder in de beroemde grot van O. L. Vrouw ga smaken de zoete en hemelsche vertroosting, die de bedevaarders ondervinden. Maar dank zij God! Er bestaan rondom ons heiligdommen als gedachtenissen der geheiligde grot van Lourdes, alwaar Maria binnen den loop van het jaar 1858 aan het kind Bernadette verscheen. Alzoo is er te Iseghem in de Kruiskapel, op den feestdag van Maria Onbevlekt Ontvangen binnen den jare 1875, eene gedachtenis der verschijning van O. L. Vrouw te Lourdes ingehuldigd geworden. Deze inhuldiging geschiedde onder overvloedigen volkstoeloop met grote plechtigheid door de geestelijkheid : Pastor Lonneville, M. Pollet, Vandendriessche en Slosse, onderpastors en Mr Jules Rootsart, minoré in ziekverlof. Een heilig Mariabeeld, O. L. Vrouw van Lourdes voorstellende, wierd processiegewijs onder het geschal van welluidende muziek en zoete lofzangen gedragen naar de Kruiskapel. Krachtens bijzondere macht wijdde de Eerw. Heer Pastor het heilig beeld, waarna hij een kortbondige en welgepaste aanspraak tot de volksmenigte toestierde.

Alles laat verhoppen dat de Kruiskapel een dubbele bedevaartplaats zal worden. Sedert meer dan eene eeuw was zij eene bedevaartplaats, alwaar het beeld van den gekruisten Christus vereerd wordt. Voortaan zal er een nieuwe bedevaart opkomen ter gelegenheid der inhuldiging van het Mariabeeld".

Verder werd er in het briefje gewezen op de gesteltenissen die de bedevaarders moeten gezielen en werd de litanie ter ere van O. L. Vrouw van Lourdes afgedrukt.

Aldus is de Kruiskapel de eerste plaats te Izegem geweest, waar O. L. Vrouw van Lourdes werd vereerd. Later zou men Wyffel's kapel oprichten en de Lourdes-grot nabij de St. Hiloniuskerk en verlegde zich aldus de Lourdes-devotie.

Toen men in 1910 de Kruiskapel zou schilderen, deed Pastoor Van Coillie het beeld van O. L. Vrouw van Lourdes samen met dit van St. Antonius en Ste Godelieve overbrengen naar de kapel van het Ouderlingengesticht om uitsluitend en terecht de Kruiskapel voor te behouden tot de Passie-devotie.

DE ZEGEPOORT

Tot in 1886 zorgde sinds vele jaren Johannes Tanghe, kerkmeester en landbouwer nabij de Nederweg, voor het onderhoud van de Kruiskapel. Hij werd toen opgevolgd in zijn bediening door Vrouw Martha Vanoverbeke. Sinds meer dan vijftig jaar was dhr Frederik Vanoverbeke de plichtvolle en trouwe bewaker van de Kruiskapel. Thans is het nog de familie Vanoverbeke die zich daarmee gelast.

Sinds 1885 plaatste men ieder jaar ter gelegenheid van de H. Sacramentsprocessie een triomfpoort vóór de Kruiskapel, die tot ruststede voor het Hoogheilige diende. Onder deze zegepoort werd de zegen met het H. Sacrament gegeven. De zegepoort bestond uit een grote koepel met wit en rode banden draperie omhoog getorst door twee zware houten pijlers. Onder de koepel hingen twee kronen, waaraan honderden hartjes in kristalglas bengelden. Al de huizen in de buurt waren versierd met vlaggetjes eigendom van de Kruiskapel.

In de nacht van 9 november 1895 gingen al deze versiersels, die geborgen waren op de hoeve van J. Tanghe in de brand van de hofstede te loor. Deze hoeve stond tussen de spoorweg en 't kanaal op de plaats waar we nu de olieslagerij Vandemoortele aantreffen.

Langs een wegeltje, dat voorbij het hof liep (nu Nijverheidsstraat) kwam men aan 't kanaal. Enkel de koffer met de draperie ontsnapte aan de vlammen. Zij werd naderhand geschonken aan de missie van Pater Jan de Gryze.

HEILIGSCHENNENDE DIEFSTAL

Telkens de processie naar de Kruiskapel kwam, werd een oude zilveren kroon op het hoofd van de stervende Christus geplaatst en de kruisboom met massief zilver belegd. Het was de gewoonte slechts de volgende dag het zilverwerk uit de Kruiskapel weg te nemen en te bergen.

Op een Zondagnacht werd de oude zilveren Christuskroon door een onbekende hand gestolen. Henri Callewaert, die als knecht op het hof van Johannes Tanghe diende, en later op de hoeve als landbouwer is opgevolgd, kocht met zijn drinkgeld een nieuwe zilveren kroon, die thans nog in gebruik is.

DE NIEUWE KRUISKAPEL

De oude kruiskapel was gebouwd op de plaats waar thans de café Rembrandt is (voordien "Alaska") doch de voorgevel sprong nog drie meter meer vooruit buiten het alignement van de straat en was enigszins een belemmering voor gerij en voetgangers.

Naar aanleiding van een ontworpen plan tot herplaveien van de Kruisstraat, werd in 1899 de kapel onteigend en gesloopt en men bouwde een nieuwe kruiskapel wat meer noordwaarts op de hoek van de Hondstraat en de Stationstraat. De bouwmeester was dhr Jules Vercoutere. Het oorspronkelijk ontwerp voorzag een kruisvormig grondplan. Het enkelvoudig middenschip drie meter langer zijn dan thans. De nieuwe kapel zou omgeven zijn met een tuintje, afgebakend door hekwerk. Dit aanvankelijk plan werd gewijzigd en een kapel in neo-gotieke bouwtrant kwam tot stand, waarvan het grondplan de Griekse Tau-vorm heeft en een Sint-Antoniuskruis vormt.

Het bouwwerk is in bak- en arduinsteen opgetrokken en met blauwe schaliën bedekt. In de noord- en zuidgevel van de dwarsbeuk is een ogief venster, terwijl de postgevel een volledig blinde muur is. Het bedehuis langs binnen is overdekt met een houten spitsbooggewelf.

De opbouw van de kapel werd toevertrouwd aan de aannemer François Spriet-Devoldere. De kostprijs beliep 6500 fr. Daartoe werd in stad een omhaling gedaan door dhr Adhemar Vande Moortele en Leon Declercq. Tot het bekostigen van het meubilair deden dhr Adolf Windels en Frederik Vanoverbeke een tweede geldinzameling. Beeldhouwer Alois Clarysse vervaardigde een altaar in ogief-stijl voor ongeveer 500 fr. en ook de bidbanken.

DE PLECHTIGE INHULDIGING

Op 12 september 1900, vrijdag in de Kermisweek, had de plechtige inhuldiging plaats van de nieuwe Kruiskapel.

Te 3 uur in de namiddag vertrok een stoet uit de St. Hiloniuskerk. Vooraan stapten de Stadsfanfaren en de Harmonie van de Congregatie. Dan volgde de geestelijkheid in plechtgewaad en heren Seminaristen droegen op de schouders een mooi versierde draagbaar waarop het mirakuleus kruisbeeld ten toon lag gespreid. Een grote menigte volk volgde in stilte en al biddend.

Op de Kruisplaats aangekomen deed E.H. Pastoor De Hulster de wijding van de nieuwe kapel. Het kruis kon niet opgehangen worden. Men moest de middenbalk een meter afzagen. Het zangkoor hief het lied aan "O Crux Ave" en Pater Hilonius, recollet, (Henri Delobelle van Izegem) sprak op een gloedvolle wijze de menigte toe.

's Avonds was de Kruisplaats sierlijk verlicht en werd een knetterend vuurwerk afgeschoten.

HET HUIDIG UITZICHT

In 1935 werd de Kruiskapel heropgeknapt en met olieverf in een smaakvolle sobere tint geschilderd door Jozef Canepeel naar het plan van E. H. Maertens uit Brugge, de uitmuntende ontwerper en kunstzinnige hernieuwer van tal van processies in West-Vlaanderen. Het Christusbeeld werd naar Brugge vervoerd waar het in het huis Dupont de nodige herstellingen onderging. De wanden van de kapel werden bekleed tot op een meter en half hoogte met blauw-grijze ceramiek-tegels. Boven het altaar werd de muurgrond als met een gordijn van mauve ceramiek belegd. Door de ongenade des tijds was het oude wapenbord van de Prins d'Arenberg volledig ontkleurd en onherstelbaar doormijterd. Nu werden in de ceramiek gebrande wapenschilden van d'Arenberg en van Izegem weerszijden van de kruisboom in de muur gevestigd. De familie d'Arenberg voerde als wapen : "Gevierendeeld : in 1 en 4 van keel (rood) met drie mispelbloemen van goud. in 2 en 3 : van goud met een geruite faas van keel en zilver. Boven alles een gevierendeeld hartschild : 1 en 4 van goud met een band van keel en in 2 en 3 van zilver met drie leeuwen van keel geplaatst 2. 1.

Zij hald als leuze : "Christus protector meus". Op de oostmuur leest men volgende oud Vlaamse tekst :

O AL DIE DIEN WEG VOORBY GAET AENSIET OFFER EENE PYNE ERGER IS ALS DE MYNE.

In de kapel hangen twee kastjes met zilveren ex-voto's en een geschilderd bord met volgende woorden :

40 dagen aflat
eens daags te
verdienen
en mits hier 3 maal
den Onze-Vader en
Wees Gegroet god-
vruchtiglijk te lezen.
Verleend den 24sten
Mei 1865 door Zijne
Hoogweerdigheid
J. J. Faict, bisschop
van Brugge.

Deze aanvraag werd gedaan onder E. H. Aernoudt, pastoor tussen 1863-67. Vergeten wij daarbij niet de Juffrouwen Paurisse te vermelden als de aanzienlijke weldoeners van al deze verbeteringen.

Bij het luchtbombardement van 25 Mei 1940 te 7.30 uur 's avonds werden op de Kruisplaats de huizen van Albert Decouter, Henri Verhelle, Pierre Declercq, Jozef Vanoverbeke en Frederik Vanoverbeke totaal vernield. Mevrouw Verhelle vond men dood onder de puinen en Remi Sabbe stierf door de luchtdruk. In de Kruiskapel waren al de ruiten stuk en een zwaar arduin was van de gevel neergeworpen. Voorlopige herstellingen werden toen gedaan. Eerst in 1953 werd het dak grondig in orde gebracht en het glas-in-lood hernieuwd.

De kapel werd herschilderd en Juffr. Suzanne Rosseel maakte zich hierbij ten zeerste verdienstelijk door de nodige gelden bij weldoeners in te zamelen.

EEN EEUWENOUE TRADITIE

Nu nog zoals voorheen wordt het Kruis dagelijks bezocht en branden bijna onophoudend bougies in de kapel. De offeranden van was, die men aan de muren ontwaart, getuigen van godsvrucht en het betrouwen dat het volk stelt in de verering van de gekruisigde God. Tot vóór 1914 kwamen er zelfs ieder zondag groepjes bedevaarders uit de Westkant : Roeselare, Lichtervelde, Torhout, enz. Men kwam er vooral dienen voor alle kwalen van het hoofd.

Volgens een aloud gebruik komen er jaarlijks te middernacht bij de jaarwisseling veel Izegemnaren het nieuwjaar wensen aan O. L. Heer in de Kruiskapel en de zegen afsmecken over het jaar dat begint.

Dertig, veertig jaar geleden telde men 4 à 500 gelovigen die kwamen bidden en licht opsteken. In 1954 waren er nog een honderdtal en de mensen komen en gaan tot half twee van de nacht.

Heden wordt deze traditie alleen nog door enkele bejaarden in ere gehouden.

BIBLIOGRAPHIE

- De Mandelbode, plaatselijk weekblad voor Izegem en omgeving
02.01.1932 nr 1 blz. 1 "Kruis- en kruiskapelletjes te Izegem.
17.04.1937 nr 16 blz. 2 De Kruiskapel.
03.04.1954 nr 14 blz. 8 Kruiskapel en devotie.
- Landtbouck van Izegem - 1746 - Stadsarchief Izegem.
- Plan van Izegem door Popp. (± 1850) Stadsarchief Izegem.
- Fonds E. H. Leopold Slosse, dekenij, Izegem :
 - . Bundel I : foto van de kruiskapel 1890.
 - . Bundel I : inhuldiging van het Mariabeeld O. L. Vr. van Lourdes in de Kruiskapel te Izegem in 1875.
 - . Bundel IV : Lofgalm op de eerste feeste van de kruiskapelle binnen Iseghem 1750.

10 JAAR TYROLER BLAASORKEST "THORIZ"

Iedereen zal zich wel degelijk de wereldtentoonstelling herinneren Brussel 1958 - beter gekend onder Expo 58. Wie van ons is er immers niet zo vele keren opnieuw terug geweest om er al het mooie te zien en terug te zien. Onder alle paviljoenen op Expo 58 was er één dat een enorme aantrekkingskracht had op de Vlamingen : het Paviljoen Oberbayern waar een echte onvervalste stemming heerste met muziek, zang en dans. Daar in Paviljoen Oberbayern zagen de Thoriz het levenslicht. Enkele muzikanten uit Izegem en Torhout waren er ook voor de zoveelste keer opnieuw op bezoek en enkele muzikanten deden het voorstel om ook te Izegem en Torhout dergelijk Oberbayernmuziek te beoefenen. Enkelen van de moedigsten kwamen in contact met de Kapelmeister van de blaaskapel en een eerste reeks muziek werd besteld. Opgetogen kwamen de Izegemnaars en de Torhoutenaars terug naar huis en onderweg werden reeds plannen gesmeed hoe het allemaal zou verlopen. Plots werd een naam gedacht en Willy Verhelle uit Izegem kwam op het idee "THORIZ" iedereen was onmiddellijk akkoord want zowel Torhout met THOR en Izegem met IZ was volledig in de nieuwe naam opgenomen.

De eerste repetities werden beurtelings in Izegem en Torhout gehouden en al gauw werd een eerste opvoering gepland en wel in ELVERDINGE. Op deze landelijke gemeente werd een feest gehouden voor een goed werk en de Thoriz waren er aanwezig. Er was bijna geen volk en zeker geen stemming. Dan maar even een kort wandelconcert door de gemeente en na een half uur trok bijna gans het dorp op achter de spelende blaaskapel naar de plaats van optreden. Het werd een sukses zoals niemand had verhoopt.

Na dit eerste succesvol optreden werd verder gewerkt. De repetities werden regelmatig bijgehouden en steeds maar meer muziek werd ons uit Duitsland en Oostenrijk toegestuurd. Ondertussen werd door verschillende verenigingen beroep gedaan op de Thoriz en dit vooral om een of ander feest voor een missionaris, een goed werk of ten voordele van een school op te luisteren. Zo traden de Thoriz op in Ieper, Steenbrugge, Brugge, Torhout, Moorslede, enz...

Als eerste chef kapelmeister werd beroep gedaan op een der medestichters de heer Georges Vanfleteren uit Izegem. Met vaardige hand en met evenveel gezag leidde Georges de nog jonge Blaaskapel op de goede baan.

Drukke bezigheden en voortdurende vraag om op te treden noopten het Blaasorkest een bestuur samen te stellen. Dit eerste bestuur werd samengesteld uit : de heer André Clement, Roger Decloedt en de heer Etienne Dewilde uit Torhout. Uit Izegem waren vertegenwoordigd : de heren Willy Verhelle, Georges Vanfleteren en Guido Vandenbroucke. Als proost fungeerde E.H. Lietaert van de Normaalschool te Torhout.

1959 In de winterperiode 1958-59 kwam een zeer kalme periode de Thoriz gelegenheid geven even uit te blazen en een nieuw repertorium in te studeren. Verder werd ook gewerkt aan de verdere samenstelling van het gezelschap dat er bij de aanvang van het seizoen 1959-1960 als volgt uitzag : Chef dirigent : Georges Vanfleteren Izegem, Kleine Klarinet : Etienne Canniere Izegem, Klarinet : Rafaël Wydaeghe Izegem, Michel Vandenberghe en Etienne Dewilde Torhout, Trompet : Willy Vanfleteren, Rafaël Vanfleteren uit Izegem, Hoorn : René Huysman Izegem, Schuifbazuin : Hendrik Drubbels Izegem en Maurits Migny Torhout, Noël Velghe Kachtem, Bariton : Guido Vandenbroucke en Willy Verhelle uit Izegem, Tuba : Florent Decloedt Torhout, Sax-Alto : André Clement Torhout, Sousafoon : Marcel Vanfleteren Izegem en Roger Decloedt Torhout, Kleine Trom : Walter Naert Izegem en Grote Trom : Richard Dekeyser Torhout, Trompet : Herman Demeurisse Izegem. In 1959 werd de heer Edgard Lefevere uit de Kruisstraat te Izegem de eerste voorzitter van de Thoriz.

In de loop van het jaar 1959 werd steeds maar meer en meer beroep gedaan op de medewerking van de Thoriz en dit zo wel op Vlaamse kermissen, bierfeesten als schoolfeesten. In de loop van dit jaar werd ook overgegaan tot het aanschaffen van een passend uniform gezien onmogelijk was verder de kostuums te huren voor ieder optreden. Als uniform werd genomen een zwarte fluwelen broek, witte kousen, wit hemd, groene das en riem met damhert, zwarte hoed met witte pluim.

In april 1959 werd reeds een poging gedaan om op te treden voor Radio Kortrijk maar in de auditieproef in de studio werden wij niet aangenomen. Onversaagd echter werd doorgewerkt, probeerden wij hoger op te geraken. In dit jaar ook hadden de Thoriz de eer op te treden in de zo vermaarde Kattestoet van Ieper en een mooi succes werd er behaald. Hetzelfde jaar ook bij een optreden in de Hallen te Ieper was de televisie aanwezig om het II juli feest van uit Ieper te verzorgen. Onverwacht maar niet minder succesrijk kwamen de Thoriz daar op 11-7-1959 voor het eerst op het T. V. -scherm.

In het jaar 1959 ook werden de Thoriz veelvuldig uitgenodigd om ten allen kante op te treden ter gelegenheid van de inhuldiging van verschillende burgemeesters na de verkiezingen van 1958. Op 22 en 23 augustus werd door de Thoriz dan ook voor het eerst een Izegems bierfeest georganiseerd en dit in een tent die werd opgericht aan het Kasteel Blauwhuis in de Gentse Heirweg. Voor een eersteling werd het een onverhoopt succes en werd reeds gedacht aan een tweede uitgave.

1960 Het werd een jaar van gestadige groei en bloei. De aanvragen kwamen steeds maar veelvuldiger binnenlopen en zo werden wij ook uitgenodigd om onze medewerking te verlenen aan Hoppefeesten te Poperinge, Luchtbalkermis te Antwerpen en Oktoberfeesten te Diksmuide. Zoals verleden jaar reeds gepland kwam dit jaar in juli 1960 de tweede uitgave van de Izegemse bierfeesten en deze keer werd een tent opgetrokken op de Nieuwmarkt te Izegem. Het succes van het vorig jaar werd nog overtroffen en als innovatie werden Bierpotten ter hand gesteld met het wapenschild van Izegem en de naam Thoriz.

1961 In de loop van de tijd waren ondertussen enkele mensen weggevallen en was het bestuur genoodzaakt beroep te doen op nieuwe elementen. Zo zag de groep er bij de aanvang van het seizoen 1961-62 als volgt uit :
Chef dirigent : Georges Vanfleteren, Willy Verhelle en Guido Vandenbroucke, Eufonium; Etienne Canniere en Rafael Wydaeghe; Klarinet; Willy Vanfleteren en Rafaël Vanfleteren: Trompet; Herman Demeurisse, Marcel Vanfleteren, Sousafoon; René Huysman, Hoorn; Hendrik Drubbels, Schuifbazuin; Walter Naert, Slagwerk; Germain Corneillie, Trompet; Henri Werbrouck, Klarinet; Daniel Vanfleteren, Hoorn. Deze allen uit Izegem.
Verder uit Torhout : Michel Vandenberghé Klarinet, Etienne Dewilde Klarinet, Roger Decloedt Sousafoon, Maurits Migny Schuifbazuin, Florent Decloedt en Richard Dekeyser slagwerk. E.H. Lietaert ondertussen onderpastoor geworden op Wijnendaele bleef proost en Noël Velghe uit Kachtem en Chris Bekaert uit Dadizele kwamen de rangen vervolledigen.

Tot een derde uitgave van de bierfeesten te Izegem kwam het dit jaar niet aangezien alle inspanningen werden ingezet voor een eerste buitenlandse toernee van de Thoriz naar Duitsland en Oostenrijk. Met de Izegemse verlofweek werd gestart voor een achtdaagse toernee. De indrukken en herinneringen aan deze reis zijn onvergetelijk. Als eerste trefpunt hadden wij Heidelberg waar werd gestart met een aubade aan Hotel zum Vier Jahreszeiten en van daar ging het naar Bregenz waar een eerste avondoptreden was voorzien in Gasthof Falken aan de Bodensee. Daar werd een formidabele stemming en sfeer bereikt voor een bomvolle zaal Oostenrijkers. Verder op ging het dan naar het Bregenzerwald waar een optreden was voorzien in AU in gasthof Adler. In dit landelijk dorpje werd op slag de sympathie van alle bewoners gewonnen. Na een wandelconcert werd 's avonds een ontspanningsavond verzorgd en zeker was gans het dorp aanwezig. Met weemoed namen de Thoriz dan ook afscheid van deze vriendelijke bewoners waarvan zelfs de burgemeester ons tot wederziens kwam wensen. Zo ging het verder naar St. Johann am Arlberg. In dit vorstelijk vakantieoord werden wandelconcerten voorzien om dan 's avonds een ontspanningsavond bij te wonen van de Arlberger Trachtengruppe. Van daar uit trok het gezelschap naar Innsbruck, Igls en Zell am See om tenslotte te besluiten in Oberammergau.

Het was een buitengewone suksesreis en overal werden mooie prestaties geleverd, zodanig dat de honderden toeristen die foto's en filmopnamen maakten van de groep stomverbaasd stonden toen zij vernamen niet te doen te hebben met authentieke Tyrolers maar wel met Tyrolers aus Belgien. Zeer tevreden over deze eersteling werden alras plannen gemaakt om ook volgend jaar opnieuw een dergelijke toernee te ondernemen.

Ondertussen zou echter heel wat veranderen.

Steeds maar meer en meer werden de Thoriz uitgenodigd overal en voor alles en nog wat hun medewerking te verlenen, zelfs voor de B.R.T. werd er een paar maal opgetreden. Hoogtepunten waren nog in het jaar optredens Eierfeesten Kruishoutem, Warden Oomfeesten te Becelaere, Bierfeesten Hallen te Ieper, Druivenfeesten te Overijse en Hoeilaert en Oktoberfeesten te Diksmuide.

Dit grote sukses alsmede verschillende spanningen van innerlijke aard leidden tot een splitsing van het oorspronkelijke Thorizgezelschap.

Na heel wat wederwaardigheden en tribulaties was het dan op 12 november 1961 toch een feit : in het staatsblad van 30.11.1961 verscheen de officiële stichtingsakte van v. z. w. d. Thoriz, met eigen bestuur en eigen statuut. De groep werd nu samengesteld als volgt :

Uit Izegem : voorzitter : de heer E. Lefevere, Georges Seynaeve, Willy Verhelle, Henri Werbrouck, Hendrik Drubbels, René Huysman, Etienne Canniere, Eric Drubbels, Rafaël Wydaeghe, Guido Vandenbroucke, Roger Vanwijnsberghe, Andre Vandommele, Herman Demeurisse en Sylvain Seynaeve, Herman Debackere.

Uit Torhout : Maurits Migny, Etienne Dewilde, Roger Decloedt, Florent Decloedt, Michel Vandenberghe, Richard Dekeyser.

Uit Roeselare : Germain Dujardin en uit Gits : Gaby Desnouck.

De muzikale leiding werd in handen gegeven van Dhr Willy Verhelle uit Izegem, leraar aan het V.T.I. te Roeselare.

Een nieuwe periode van oefening, studeren en zoeken was aangebroken. Met zeer veel vertrouwen werd dan ook het komende jaar 1962 te gemoet gezien. Dit vertrouwen werd ingegeven door het feit dat Thoriz op 19 november werden uitgenodigd voor een rechtstreeks optreden voor de Vlaamse Televisie in een spelprogramma op zondagavond onder de leiding Van Tony Corsari. Het werd dus een goed jaareinde en een deugddoende start voor de komende periode.

1962 Na vruchtbare inspanningen en zeer veel repetities werd stilaan het peil van 1960-61 terug bereikt. Onder de dynamische leiding van Willy Verhelle werd het repertoire volledig vernieuwd en aangepast. Stilaan kwamen nieuwe verbintenissen binnen en alras was van de splitsing einde 1961 niets meer te bespeuren.

Zo kwam dan zoals gepland verleden jaar de tweede rondreis door Duitsland en Oostenrijk. Op dezelfde basis werd gestart maar deze keer ging de eerste etappe naar de omgeving van Baden-Baden en van daar uit opnieuw

den toernee naar Bregenz, Au, St. Johann, Innsbruck, Igls en Munchen. Overall even succesvolle optredens, officiële recepties en plezierige verbroederingsfeesten.

Als laatste etappe werd een bezoek gebracht aan het Munchner Hofbrauhaus waar een voor ons ongeziene stemming heerste.

Dit jaar ook werd opnieuw een optreden verzorgd voor de B.R.T. Brussel.

1963 Steeds maar nieuwe kontakten worden gelegd en overall in den lande treden de Thoriz op om allerhande feesten op te luisteren of om hun medewerking te verlenen.

In eigen stad organiseren de Thoriz opnieuw een groots opgezet feest.

In de werkplaats van Jules Remmery op de Bosmolens wordt een eerste groots Oberbayernfestival ingericht met verkiezing van de eerste Izegemse schoenprins en schoenprinses. Het feest was een schlager van formaat. Vooral op zondag was de zaal te klein. Als eerste schoenprins werd verkozen dhr Eric Drubbels uit Izegem en als eerste schoenprinses Mej. Jacqueline Higgins uit St. Amandsberg bij Gent.

1964 Even vruchtbaar jaar als 1963. Het wordt het jaar van de operette uittreksels : Wit Paard, Czardasvorstin, Paul Lincke, enz...

Zoals verleden jaar wordt ook nu door Thoriz een tweede Oberbayernfestival ingericht opnieuw in de werkplaatsen van Jules Remmery op de Bosmolens. Het sukses overtreft nog dit van vorig jaar en er dient uitgezien te worden naar een grotere ruimte. Als schoenprins werd dit jaar verkozen dhr Charlie Cagnie uit Izegem en als schoenprinses Mej. Lilliane Parent uit Roeselare.

1965 Een nieuwe aanpassing is noodzakelijk in de samenstelling van de groep. Enkele vrienden muzikanten uit Lichtervelde hebben onze rangen komen versterken, wij vernoemen : Freddy Vandewalle, Roger Haspeslagh en Arseen Vanghierdeghem alsook Willy Noppe uit Roeselare. Opnieuw wordt de muzikale leiding in handen genomen door een nieuwe chef dirigent dhr Herman Debackere uit Izegem.

Als hoogtepunten kennen wij opnieuw een uitzending over B.R.T. en dan voor de derde naeenvolgende maal Oberbayern- en Orkestenfestival.

Aan de verkiezing van de schoenprinses wordt een officieel karakter verbonden en de Thoriz krijgen de medewerking van het gemeentebestuur. Er wordt ook voor de eerste keer een Orkestenfestival georganiseerd en alles grijpt plaats in een reuzetent die werd opgericht op de Koornmarkt.

Vooreerst hadden wij de orkestenwedstrijd op zondagnamiddag. De jury was samengesteld uit Dhr Herman Debackere, Dhr Hendrik Drubbels en Dhr Rafael Lemiere. Het orkest van José Deryckere won de wedstrijd met 94,6 punten, tweede : The White Stars uit Rumbeke met 92,6 en derde : The Flames uit Izegem met 92,3 punten.

Ondertussen had een officiële ontvangst plaats op het stadhuis te Izegem waar Burgemeester A. Bourgeois de ontvangst leidde.

1e rij :

1. VANDENBROUCKE GUIDO	Eufonium
2. CANNIERE ETIENNE	Kleine klarinet
3. WIJDAEGHE RAFAËL	Klarinet
4. VANDENBERGHE MICHEL	Klarinet
5. DEWILDE ETIENNE	Klarinet
6. WERBROUCK HENRI	Klarinet

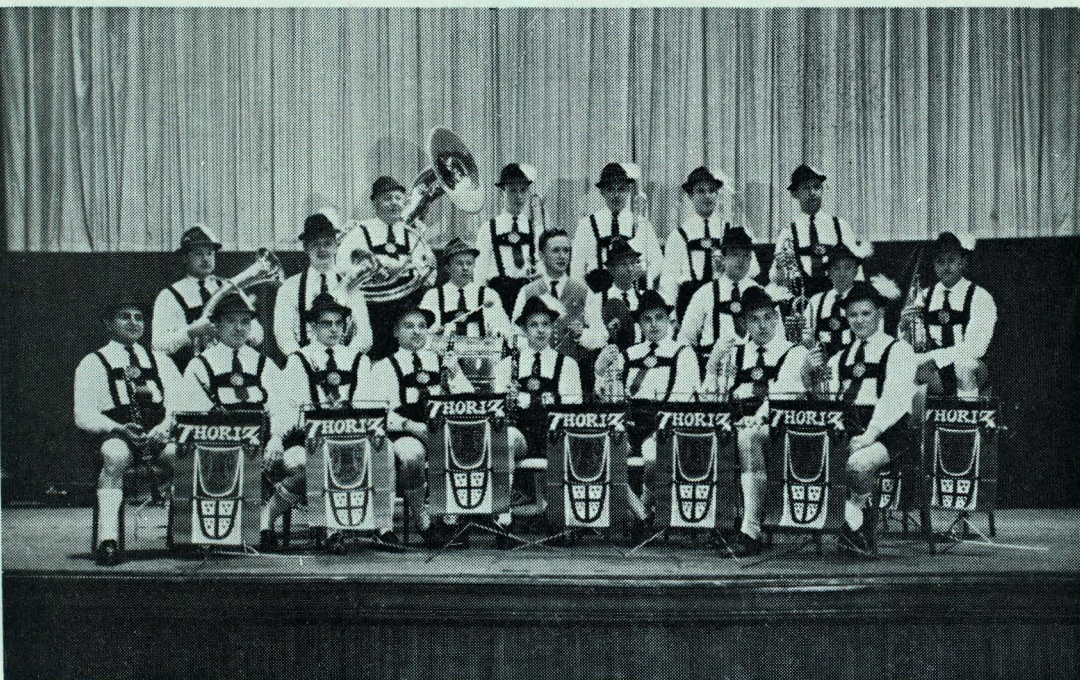
2e rij :

1. VANFLETEREN WILLY	Trompet
2. VANFLETEREN RAFAËL	Trompet
3. HUYSMAN RENÉ	Hoorn
4. DEMEURISSE HERMAN	Trompe
5. CORNELLIE GERMAIN	Trompet
6. VERHELLE WILLY	Eufonium

3e rij :

1. VANFLETEREN MARCEL	Bombardon
2. DECLOEDT FLORENT	Bekkens
3. DEKEYSER RICHARD	Grote trom
4. NAERT WALTER	Kleine trom
5. VANFLETEREN GEORGES	Chef
6. DRUBBELS HENDRIK	Trombone
7. VELGHE NOËL	Trombone
8. MYGNY MAURITS	Trombone
9. DECLOEDT ROGER	Bombardon

1960

1e rij :

1. DEWILDE ETIENNE	Klarinet
2. WERBROUCK HENRI	Klarinet
3. DEJAEGHERE JEAN-CLAUDE	Klarinet
4. WIJDAEGHE RAFAËL	Klarinet
5. CANNIERE ETIENNE	Kleine klarinet
6. DEBACKERE HERMAN	Trompet
7. SEYNAEVE GEORGES	Trompet
8. DEMEURISSE HERMAN	Trompet

2e rij :

1. VANDENBROUCKE GUIDO	Eufonium
2. VANDOMMELE ANDRÉ	Eufonium
3. DUJARDIN GERMAIN	Trompet
4. VERHELLE WILLY	Chef
5. DECLOEDT FLORENT	Bekkens
6. DRUBBELS ERIC	Kleine trom
7. DEKEYSER RICHARD	Grote trom
8. VANWIJNSBERGHE ROGER	Bugel

3e rij :

1. DECLOEDT ROGER	Bombardon
2. DESNOUCK GABY	Trombone
3. MYGNY MAURITS	Trombone
4. DRUBBELS HENDRIK	Trombone
5. SEYNAEVE SYLVAIN	Bugel

1962

1968

1e rij : zittend

1. VANDENBROUCKE GUIDO	<i>Eufonium</i>
2. ETIENNE DEWILDE	<i>Klarinet</i>

2e rij :

1. LEFEVERE EDGARD	<i>Voorzitter</i>
2. DENEIR ANTOON	<i>Keizerbas</i>
3. TACK WALTER	<i>Schuijbazuin</i>
4. VERHAEGHE GUIDO	<i>Kleine klarinet</i>
5. WERBROUCK HENRI	<i>Klarinet</i>
6. VANWIJNSBERGHE ROGER	<i>Bugel</i>
7. BERTELOOT GEORGES	<i>Eufonium</i>
8. NOPPE WILLY	<i>Saxofoon</i>
9. HASPELAGH ROGER	<i>Saxofoon</i>
10. VERHELLE WILLY	<i>Kapelmeester</i>
11. DECLOEDT FLORENT	<i>Grote trom</i>

3e rij :

1. GHEYSSENS ROGER	<i>Batterij</i>
2. VERMEULEN WILLY	<i>Eufonium</i>
3. VANDOOREN EDDY	<i>Trompet</i>
4. VANDEWALLE FREDDY	<i>Schuijbazuin</i>
5. MYGNY MAURITS	<i>Schuijbazuin</i>
6. DRUBBELS ERIC	<i>Kleine trom</i>
7. DEMEURISSE HERMAN	<i>Trompet</i>
Afwezig : RAES GILBERT	<i>Bugel</i>

Naast het Izegems schepencollege waren ook aanwezig Volksvertegenwoordiger Gheysens, Senator Vandenbussche uit Klerken, Burgemeester Vancoillie uit Rumbeke, Burgemeester Dehem uit Ieper alsook de Kattedekoningin, Tinneke van Heule 1965 en haar voorgangster die in Nederland tot prinses van Vlaanderen was uitgeroepen, de schoenprinses 1964 en alle kandidaten schoenprinses 1965.

Na de praktische en theoretische proeven kwam als schoenprinses uit de bus, Mej. Lucrece Viaene uit Lichtervelde.

Schoenprins 1965 was dhr Herman Loosveld uit Izegem.

1966 Dit werd het jaar van de doorbraak naar Frankrijk. De start daartoe werd gegeven in Maart met een zeer geslaagd optreden in Bonsecours. Na een fikse parade door het bedevaartoord werd een donderende feestavond verzorgd. Hier werden zeer vele nieuwe vriendschapsbanden aangeknoopt met mensen uit Frankrijk.

Zo kwamen de Thoriz terecht in de Normandïe in het stadje Flers waar de plaatselijke karnavalfeesten werden opgeluisterd. Wie herinnert zich niet de kerktoren uit de film "De langste dag" waar de moedige valschermspringer enkele hachelijke momenten beleefde. Dit was diezelfde kerktoren van Flers. Nadien kregen de Thoriz achtereenvolgens uitnodigingen om hun medewerking te verlenen aan Fête de la Bière te Amiens, Fête du Hareng in la Bassée, Fête de la Jeunesse in Barentin, Foire Commerciale in Lillebonne, Fête de la Bière in St. Michel, Fête du Muguet nabij Parijs, e. a.

Naast deze doorbraak in Frankrijk werd echter ook in ons land medewerking verleend bij de Tinneke feesten te Heule, Hoppefeesten in Poperinge, e. a. Ook een toernee aan onze Belgische Kust werd door het ensemble verzorgd en in verschillende badplaatsen werden wandelconcerten en kioskconcerten aangeboden.

Voor de eerste maal ook waagden de Thoriz zich aan een nationale competitie. Door een bekende dagbladengroep werd een wedstrijd georganiseerd : De Gouden Bierpot. Deze wedstrijd zou het beste Oberbayern- en Blaasmuziek uit den lande bekronen op liefhebbersbasis.

Na de schiftingsen kwam de halve finale en daartoe werd opgetreden door de Thoriz in het zeepreventorium te De Haan-aan-zee. Na een zeer goede prestatie drongen ze door tot de finale die plaats had te Hoeilaart.

Wekenlang werd geoefend en gewerkt en deze inspanningen werden beloond met een schitterende 3e plaats in de finale op 6 finalisten.

Dit vruchtbaar werkjaar werd besloten op 2 en 3 december met het jaarlijks St. Ceciliafeest waarbij een optreden werd verzorgd in het stedelijk rustoord en de feestviering werd gehouden in Café Belfort - Roeselarestraat Izegem. Thans staan de Thoriz voor het jaar 1967 waarbij ze hun aanloop nemen naar hun eerste lustrum dat zij hopen met glans te bereiken in 1968.

Huidige samenstelling van het bestuur :

Voorzitter : Edgard Lefevere Izegem

Erevoorzitter : Victor Vandenaweele uit Gits

Secretaris : Guido Vandenbroucke uit Izegem

Chef Dirigent : Willy Verhelle uit Roeselare

Leden : Henri Werbrouck uit Izegem, Etienne Dewilde uit Torhout en Freddy Vandewalle uit Lichtervelde.

Geestelijk adviseur : E. H. Lietaert onderpastoor Wijnendaele

Lokaal : Restaurant de la Gare, Koornmarkt, Izegem.

gewijzigd op 1/12/67 : nu Café Sportwereld, Kruisstraat, Izegem.

1967 Verdere bevestiging van Blaasorkest in het buitenland en dit vooral in Frankrijk. Schitterende prestaties werden gebracht in Rijsel, Lomme, Caudry, Bethune, Maromme nabij Rouen, Cassel en Steenvoorde. Ook in eigen land kwam de bevestiging en dit met modeluitvoeringen te Leuven, Hulste, Brussel, Belgische Kust, Pallieterfeesten, te Oostduinkerke, Brugge, Koksijde, Moorslede, Poperinge, Bazel Waas, Antwerpen, enz... Het repertoire werd verder uitgebreid en vooral zangnummertjes van eigen bodem : De purperen heide, Klokke Roeland, Vlaamse feestpotpourri, Tinneke van Heule en nog vele andere worden speciaal bewerkt om de massa gemakkelijk te kunnen laten meezingen.

Het St. Ceciliafeest wordt opnieuw te Izegem gevierd op de eerste zondag van december en een nieuw lokaal wordt in gebruik genomen bij Charles Renier Café Sportwereld te Izegem. Op oudejaarsavond 1967 zet Thoriz dan zijn 10e jubeljaar in met een daverende Oberbayernavond en oudejaarsavond-réveillon in Zaal Sportief te Izegem.

De bezetting werd uitgebreid met Willy Vermeulen, Gilbert Raes en Eddy Vandooren.

1968 Jubeljaar De kontrakten stapelen zich reeds op van in het begin van dit werkjaar. Wat nooit voorheen gebeurde is thans werkelijkheid, ook in de maanden januari, februari, maart : het zogezegde dode seizoen van ons gezelschap, dienen verbintenissen afgewerkt te worden. Het is dan ook zo verder verlopen dat dit jaar een rekord aantal uitvoeringen heeft gebracht. Werkelijk een teken van jeugdige vitaliteit en belofte voor de toekomst voor dit dynamische gezelschap.

Hoogtepunten in dit werkjaar zijn : Overwinningsbals Volksunie Kortrijk, en Leuven, Bierfeesten te Tienen, Bierfeesten te Bethune, Lomme, Lievin, St. Philbert bij Rouen, St. Etienne du Rouvray, Mierenfeesten te Stekene, Bevrijdingsfeesten te Deurne bij Antwerpen, Pallieterfeesten te Oost-Duinkerke met Jef Burm, Oktoberfeesten te Diksmuide, Oberbayernfeesten Izegem ter gelegenheid van het jaarlijks muzieffestival en nog vele andere meer.

Als internationale prestatie vermelden wij vooral de rondreis door Duitsland en Oostenrijk in de maand juli. Vooral in Innsbruck en Igls werden de Thoriz zeer geestdriftig begroet door het stadsbestuur en het feestcomité. In alle officiële programmabrochures werd de blaaskapel met dikke koppen vermeld en bij het optreden in de Hofgarten te Innsbruck en in het Kurhaus te Igls was het enthousiasme zonder meer onbeschrijfelijk. Verder werden keurige heimatavonden verzorgd te Au in Bregenzerwald te Mayrhofen in Zillertal en in Kitzbühel waar het orkest door de Burgemeester van Kitzbühel zeer speciaal werd begroet en ontvangen.

Heel wat verbintenissen staan voor het ogenblik nog op het programma maar de grootse viering gaat gepaard met een nieuwe verkiezing van Schoenprins en Schoenprinses 1968 en dit met de speciale medewerking van Pros Verbruggen, Lize Marke en Jacques Raymond op 9 en 10 november 1968. Het wordt een waardige viering van dit 10 jarig bestaan en een sterke aansporing om het in de eerstkomende jaren nog beter te doen.

In de loop van 1967 en 1968 kwam ook een zangeres de rangen vervoegen onder de naam van Mia Von der Post, waarlijk een buitengewone aanwinst voor het reeds veelzijdige Thoriz blaasorkest.

Huidige samenstelling van het gezelschap aan de hand van bijgaande laatste foto (ontbreken : Raes Gilbert Bugel en Mariette Winne (Mia Von der Post) alsook de proost E. H. A. Lietaert.

KUNSTSCHATTEN IN KERKELIJK BEZIT TE IZEGEM

VERGULDE KELK DOOR JAN CRUBLE

Deze vergulde kelk werd gemaakt door meester-zilversmid JAN CRUBLE (1). te Brugge in 1595-96. Op 6 oogst 1828 werd hij door de heer Jos. Van Huerne van Brugge aan de kerk van Izegem geschonken ter gelegenheid van het huwelijk van de heer Baron Louis Gillès met Barones Marie de Pélichy. Mijnheer Van Huerne had deze kelk gekocht van Kanunnik de Molo (2). De kuip is sierlijk van vorm en is als 't ware gevat in een bloemenkroon van 34 gelobde kroonbladeren.

Het middeldeel is symetrisch opgebouwd rond een zeskantige schacht in prismavorm met in 't midden een versierde knoop waarop een drietal engelkopjes prijken. De rest van de versiering is gewoon gegrift. Ook de overgang van de schacht naar de kuip en naar de voet heeft een bijzondere versiering. Op de zeslobbige voet staan taferelen gegraveerd uit het nieuw testament.

1. De Boodschap :

Maria zit links op een stoel met lage rugleuning voor 'n laag tafeltje en leest in 'n gebedenboek. Achter Maria zien we een bed met 'n hemel. De engel Gabriël komt van rechts en draagt een palm. Vooraan in 't midden van 't tafereel vinden we een lelie in een vaas geplaatst.

2. De Geboorte van Christus :

Herders komen van links de Pasgeborene groeten in een zeer primitieve stal. Maria is links geknield en Jozef rechts. Buiten zien we een paar naakte bomen zoals bij ons in wintertijd.

3. De Aanbidding der Wijzen :

De H. Familie is rechts geplaatst, links de Wijzen. Een koning knielt voor de gezeten Maagd met Kind en biedt zijn geschenk aan. De twee overige Wijzen kijken toe. 't Geheel gebeurt voor 'n bakstenen huis en de traditionele ster ontbreekt ook niet.

4. De Kruisiging :

Een gekruiste Christus met rechts een staande Maria en links een staande Joannes. In de verte enkele (Vlaamse) huisjes met een paar koepels van Jeruzalem.

(1) JAN CRUBLE (niet te verwarren met Frans Crabbe, die in 1501 lid werd van de gilde te Mechelen en er stierf op 20.2.1553. Deze graveur staat bekend als "Meester met de Krab").

(2) cfr : "Rond Kortrijk" blz. 814-815 - Slosse.

5. De Verrijzenis :

Christus komt uit een open graf met een zegebanier in zijn linker hand. Met zijn rechter hand maakt Hij een zegenend gebaar. Drie Romeinse soldaten zijn aanwezig.

6. De Nederdaling van de H.Geest :

O. L. Vrouw is centraal gezeten op een troon. Ze is omgeven door elf Apostelen. Boven de hoofden zien we de vurige tongen en de H.Geest in de gedaante van een duif.

Onder in de voet lezen we volgend opschrift - in cirkelvorm opgesteld.
"Dono et testamento DD me D° JOⁱ Cereso, Canonicus Brugen. : nepoti suo Ioan. Pardo. Dns de Frem. (icourt). An° CIO IO XCVI" (1596)
- schild van CERESQ.

Naast deze tekst vinden we nog drie wapenschilden waarvan één alleen nog kan ontcijferd worden, dat van de CERESO'S (Spanje). Gevierendeeld; in 1 en 4 van goud met een boom op een voorgrond in sinopel (groen), in 2 en 3 van azuur met drie leliën van zilver.

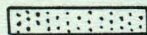
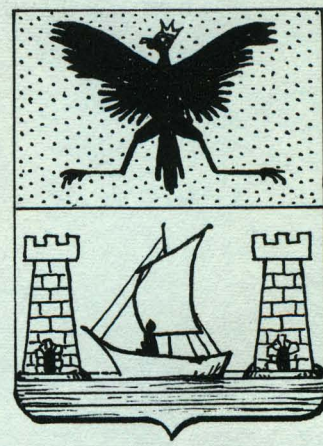
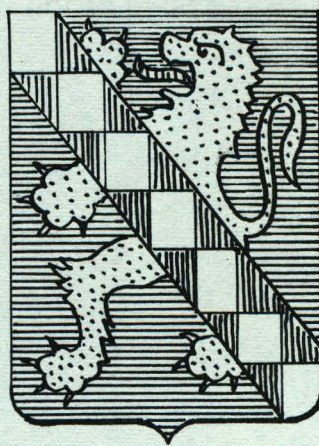
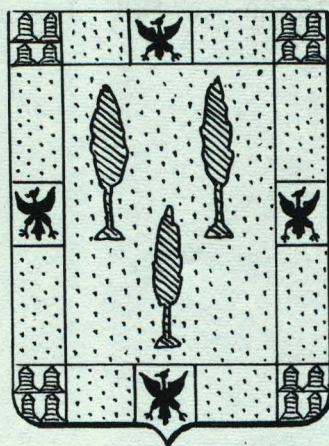
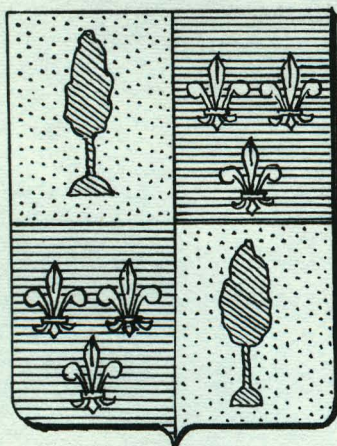
De twee andere schilden zijn onduidelijk en uitgekraast wellicht als de kelk van eigenaar verwisselde. Het laat onderstellen dat het de schilden van PARDO en van FREMICOURT kunnen geweest zijn, daar ze bij deze namen voorkomen.

CERESO

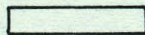
PARDO

FREMICOURT

DE MOLO

GOUD

ZILVER

ROOD

BLAUW

GROEN

ZWART

Jean Pardo sr. die op 9 juni 1549 te Brugge stierf was immers gehuwd met Catharina van Vlaminckpoorte, vrouw van Fremicourt (+ 5 sept. 1540). Hun zoon Jean PARDO jr., heer van Fremicourt, Bencourt, Bilandrie, was raadsheer, schepen en burgemeester van Brugge en stierf op 7 mei 1596. Deze kelk moet dus kort voor de dood van Jean Pardo aan de meester-zilversmid besteld geworden zijn.

Verder lezen we op dezelfde voet : J. VAN HUERNE.

Helemaal op de rand kunnen we nog in zeer minieme letter ontcijferen : Kerk van Iseghem.

Bibliografie :

1. Jos. Geldhof : KERK VAN ST.-HILONIUS. - Drukk. Strobbe, Izegem, 1955
2. J.B. Rietstap : ARMORIAL GENERAL - Sauvegarde Historique, 142, rue Créqui, Lyon, 1938.
3. Quartiers Généraux, blz. 144.
4. Foto's : Copyright A. C. L. - Jubelpark 1, Brussel.
nrs. : 129804 - 36378 - 36379 - 36380 - 1145 M - 1143 M.

IZEGEMSE KUNSTSCHATTEN IN KERKELIJK BEZIT

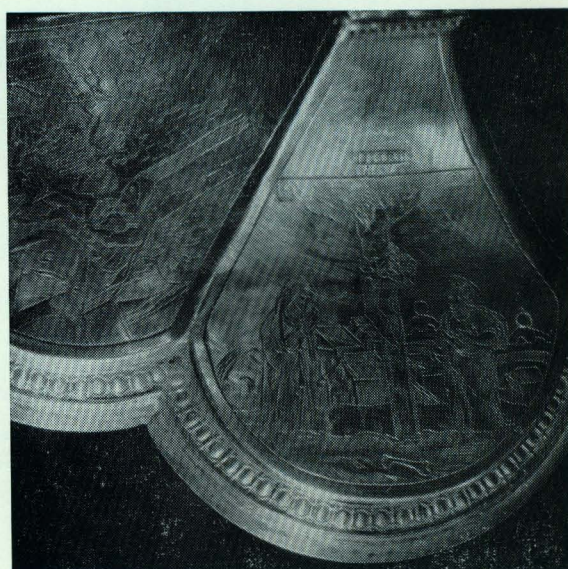
Foto's : «COPYRIGHT A. C. L.» Jubelpark 1, Brussel

Clichés «TEN MANDERE»

COPYRIGHT A. C. L. 129804

DE KELK VAN J. CRUBLE ZOALS WE HEM KUNNEN BEWONDEREN IN DE SACRISTIE VAN DE DEKENALE ST.-TILLOKERK TE IZEGEM

COPYRIGHT A. C. L. 36378

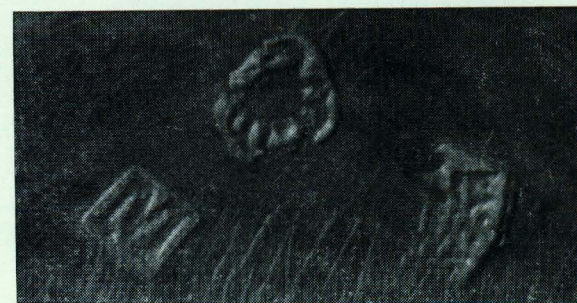
DEEL VAN VOET : GEBOORTE EN KRUISIGING

COPYRIGHT A. C. L. 36379

DEEL VAN VOET : VERRIJZENIS EN NEDERDALING

VERGROTING VAN DE MERKTEKENS VAN DE MEESTER-EDELSMID JAN CRUBLE OP DE ONDERKANT VAN DE KELKVOET

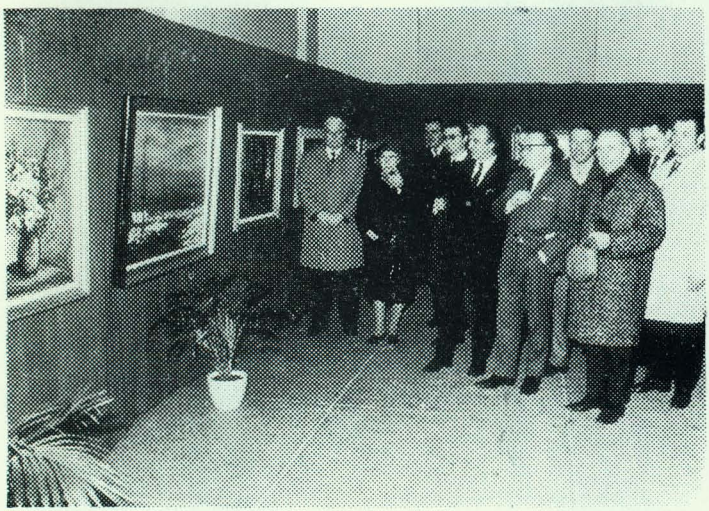
COPYRIGHT A. C. L. 1145 M.

VERNISSAGE VAN DE TENTOONSTELLING VAN 'T WERK VAN ONZE STADSGENOTEN MULIER EN JOSÉ HOCHÉPIED.

19 JANUARI '69 DANSTEN EN MUSICEERDEN ZIGEUNERS. MET GEZANG EN GEKLAAP WERD HET EEN ECHTE FIESTA GITANA

OOK DE HEER MARCEL LIETAERT UIT KORTRIJK STELDE ZIJN WERKEN TEN TOON IN ONZE STEDELIJKE FEESTZAAL.

«DE LUSTIGE VRIENDEN» BEHAALDE 'N FLINK SUKSES MET DE OPVOERING VAN «ISABELLA EN DE PELIKAAN». HIER DE SPELERS DIE 'T WERK TEN TONELE BRACHTEN.

HET WAS DE HEER WALTER DETAYE DIE OP DE VERNISSAGE VAN DE WERKEN VAN ONZE BEKENDE STADSGENOTE MIA DEPREZ-DESAMBRE HET WOORD VOERDE.

«'T VLINDERKE VAN DEN TONELE» PRESENTEERDE «ZACHTJES MET DE DEUREN». - HIER 'N BEELD UIT DE HERHALING OP ZOLDER BIJ DE REGISSEUR H. WINDELS-DESMET.

HERBERGEN

VOLGENS 'T LANDBOEK VAN 1653

<u>Naam van de herberg</u>	<u>Kad. nr 1653</u> <u>Kad. nr 1746</u>	<u>Plaats</u>	<u>E. : Eigenaar</u> <u>G. : Gebruiker</u>
Het Schaeck	58/237	Grote Markt	E.G. : Pieter v. d. Capelle
De Drie Coninghen	59/238	Grote Markt	E.G. : Jan Cloedt
Den Keysere	41/140	Koornmarkt	E. : Guill. Fremaut G. : Frans de Vos
Den Swarten Lue (leeuw)	164/145	Koornmarkt	E. : Jan Maes G. : Guill. van Kersbilck
De Ketele	18/103 104 105	Marktstraat (hoek Roeselarestreet)	E.G. : Pieter van de Capelle (brouwer)
Den Hert	77/258	Marktstraat (hoek Gentstraat)	E.G. : Pieter Coubout
Den Engele	102/11 12	Kerkstraat (nu onderpastorijen)	E.G. : Gillis Mauwerus brouwerij
Het Peerdeken	178/188	Brugstraat (vroeger Wit Peerd)	E. : Pieter de Bruyne G. : Jooris de Schryvere
De Valcke	82/263 264 265 266	Gentstraat (huizen Sagon)	E. : Philippe Barbier G. : Aernout Sap
Het Halfmaantje	84/268 269	Gentstraat (parkeerplaats Ave Maria)	E. : Pieter van Haeverbeke G. : Wwe Robert Kerckhof
Den Baes	87/271 272 273	Gentstraat (nu huis Strobbe)	E. : Hoirs Jan (Eckaert) G. : Michiel de Scheemaecker
Brugghe	100/16	Gentstraat (nu de Leeuw)	E. : Joos Bouckaert G. : Joos van Houtte
De Canthiene	128/80	Nieuwstraat (nu huis Verstraete-Dejaeghere)	E.G. : Kinderen Clais Maelfeyt
De Mastelstock	151/49	Roeselarestreet (kleine huizen achter de huizen Vanbeylen en Café Belfort nu grotendeels afgebroken)	E.G. : Robert van Liere

e Wildeman	1841/2239	Kruisplaats (nu vier huizen links van de lekkerbek)	E.: Pieter Coubout G.: Christiaan Calloigne
et Muellenhuys	433/578	Gentse steenweg - hoek van de Lendeledestraat	"drie houckte stick lants waer de herberghe het Muellenhuys heeft gestaen" Dit veronderstelt eveneens in vroeger tijden een molen.
en Saeren Els	397/537	Lendeledestraat (links voorbij de Katteboomstr. bestaat nog gedeeltelijk)	E.: Gillis van der Moere G.: Jan Brabant
et Coetghen (Kotje)	482/1064	Lendeledestraat (herberg De Kotjens Molens)	E.: Lauwereins Capelle G.: Joos de Jonckheere
et Swintghen (Zwijntje)	1064/716	hoek Menenstraat en Kortrijkstraat (Nieuwe Sinte Pieter)	E.: Jan Verhaeghe G.: Pieter Londelee
e Vijfweghe	816/666	Kortrijkstraat (café de Vijfwegen aan Hondekensmolen)	E.: Hoirs Pieter de Bruyne G.: Joos van de Ghinste
Meenene	1065/1961	hoek Menenstraat en Slabbaertstraat (Klein Menen)	E.: wezen Antheunis Verbrugge G.: Thomas Londelée
en Slabbaert	1116/482	Beiden in de Slabbaertstraat nabij de oude Ieperstraat	Bestaan niet meer in 1653
en Licktap	1117/481	"sticke lants waer eertyds de herberghe heeft ghestaen ghenaemt "Den Slabbaert" "een ander sticke lants waer ook eene herberghe placht te staen ghenaemt "Den Licktap"	
et Leestghen (Leestjen)	1119/1479	Oude Ieperstraat (nabij de Slabbaertstraat bestaat nog, is geen herberg meer)	E.: Jan Verhaeghe G.: Joos Lobbestael
en Gaepaert	1498/1588	Menensteenweg (recht over de ingang van de Gapaertstraat)	E.: hoirs Guillaume Verstraete G.: Joos Lobbestael de Joughe
en Nousschaert	1396/1650	Menensteenweg (hoek van Oude Ieperstraat (nu bakkerij)	E.: Maerten Hoedt G.: Pieter de Brauwere

Den Sint-Huybrecht	1569/2018	Krekelstraat (recht over de ingang van de Bellevuestraat)	E. : Maerten Ghellinck G. : Gillis van Haelewijn
Het Pannenhuis	Ieper-105 Ieper-23	Roeselarestraat (hoek van Nederweg en Roeselarestraat (iets voorbij de uitgang van de huidige Stuivenbergstr.))	E. : Huybrecht Hoedt G. : Jan Nevejans
Den Abelle	1907/2316	Huidige herberge "Den Abeele)	E. : Heer ende meestere Philips Goudenhoofd G. : Maerten Bernaert
Den Mol	295/527	Molstraat (hoek Kokelaerestraat zuidkant bestaat nog, is geen herberg meer	E. : Lauwereins Werbrouck G. : Lucas Verstraete
Den Rooden Hoedt	134/89	nu Oud Stadhuis op de Koornmarkt.	E.G. : Pieter Coopman
Het Saeghken	1808/2209	Nederweg nu eigendommen Bourez en Folens	E. : Janneke du Bous G. : Joos du Bous.

ACTUEELTJES

NR 16.

277. De zonnemeisjes en zonneknappen gaven een geslaagde feestavond ter gelegenheid van het tegenbezoek van hun Duitse gasten uit Hochdahl.
278. 11.11.68 - Grootse herdenking van de Wapenstilstand van W.O. II.
Om 9.30 uur bijeenkomst van de oudstrijdersverenigingen op de Koornmarkt.
Om 10 uur Plechtige dienst in de St.-Tillokerk.
Om 11 uur Herdenkingsstoet en om 11.30 uur Dodenhulde aan het monument. 12.30 uur : Beiaardconcert en feestmaal in 't Damberd, gratis aangeboden aan de oudstrijders van W.O.II.
Daarna vanaf 5 uur grote prijskamp in het Manillen.
279. Op het provinciaal zangtornooi te Wervik hebben twee Izegemse zangkoren lauweren gehaald.
- De Kerels onder leiding van André Provoost. met "Ave Maria" van Zoltan Kodally en "Triptiek voor Mannenstemmen" van H. Roelstraete.
- Die Boose onder leiding van Herman Debacker met "Jan De Mulder" bewerkt door Fl. Van Duyse en "Egidius" door de Izegemse toondichter Wilfried Parret.
Hartelijke felicitaties!
280. Van 22 november tot 1 december stelden Luc Mulier en José Hochepped hun schilderwerken ten toon in de feestzaal van het stadhuis. De heer Geert Devos leidde in. 't Werk van Mulier wekt sfeer op. Vormen en kleuren zijn doorvoelt. Vooral zijn portretten zijn belangrijk zonder daarom de waarde van 't overige werk te willen schaden. Het werk van J. Hochepped roept de publicist op. Deze doeken zijn uit ter aard harder en nijgen vaak naar 't abstrakte. Hij wil ook te veel zijn vormen met sterke omtrekken omlijnen.
281. Dit jaar was er weer een stadsgenote bij de winnaars van de PRO CIVITATE MUZIEKWEDSTRIJD. Mejuffrouw LUTGART SPILLEBEEN behaalde immers een 2de prijs (op 11 finalisten) in de afdeling strijkinstrumenten en bekwam zo een prijs van 15.000 fr.
282. Op zondag 1 december werd de Schoenprinses '68 CHRISTA PERNEEL met schoenprins en eredames op 't stadhuis plechtig ontvangen. Allen werden vanwege de stad met een geschenk bedacht.

283. Op 7 december 68 en volgende dagen stelde de heer Marcel Lietaert uit Kortrijk zijn werken ten toon in de feestzaal van het stadhuis. Onze heer burgemeester deed de vernissage. Alle genres werden bedacht waarvan de Vlaamse landschappen, vol diepte en rijk aan koloriet een bijzondere vermelding verdienen.

284. Vanaf midden december 68 wordt een aktiviteitskalender bijgehouden in de inkomhal van het stadhuis. Daar worden alle activiteiten met plaats, datum en uur op aangebracht. Om de 3 maanden wordt nu ook een gedrukte folder van die activiteiten door de stad uitgegeven.

285. Beweging van de bevolking in 1968.

	<u>Mannen</u>	<u>Vrouwen</u>	<u>Totaal</u>
Geboorten	191	194	385
Vestiging	<u>250</u>	<u>268</u>	<u>518</u>
	441	462	903
Sterfgevallen	113	108	221
Vertrek	<u>319</u>	<u>333</u>	<u>652</u>
	432	441	873
Bevolking vermeerderd met	9	21	30
Aantal huwelijken : 195			
Aantal echtscheidingen : 8			
Bevolking op 31 december 1967	11.217	11.561	22.778
	<u>+ 9</u>	<u>+ 21</u>	<u>+ 30</u>
Bevolking op 31 december 1968	<u>11.226</u>	<u>11.582</u>	<u>22.808</u>

286. 9 januari 1969. In de zaal Strobbe konden we een voordracht bijwonen over "WONEN EN HUISVESTING" ingericht door de bond van Grote en Jonge Gezinnen.

287. Midden januari werd een kring voor jonge kunstenaars opgericht onder de benaming KONTRAST 1969. Ongeveer een 30 jonge kunstenaars traden toe. Deze nieuwe groep staat onder het voorzitterschap van de heer Eric Bruyneel.

288. 17 januari. De nieuwe honderdjarige is thans de VOLKSBIJLIOTHEEK uit de Papestraat. In 1869 werd ze op initiatief van E.H. Dehulster gesticht en bevatte bij de start 835 Nederlandstalige en 525 Franstalige boeken. In 't catalogus van 1883 vinden we reeds 1200 Ned. en 1500 Fr. boeken. Thans zijn er 27.325 boeken, waarvan 11.503 romans, 5.790 jeugd-boeken en 10.032 vakboeken. Het aantal uitleningen voor 1968 bedroeg 75.329.

289. Er hing Spaanse lucht in het auditorium toen de 12de FLAMENCO DE FIESTA GITANA doorging, ingericht door de Culturele raad. Er werden een reeks solodansen vertoond in het eerste deel, terwijl in het tweede deel gitaarsoli en Flamencouitvoeringen door het volledig gezelschap werden uitgevoerd.
290. R. Vandenbuerie en P. De Brabandere van de E. S. I. M. Brussel kwamen op aanvraag van het stadsbestuur spreken over HET HANDELCESTRUM IZEGEM. De voordracht ging door in het Stadhuis.
291. 1-10 februari. Kunstschilderes MIA DEPREZ stelde haar werken ten toon in de feestzaal van het Stadhuis.
292. Het Gemeentebestuur liet een "WEGWIJZER VOOR IZEGEM" bestellen in alle huizen van Stad. Dit boekje bevat alle nuttige inlichtingen over gemeentelijke diensten, instellingen, en verenigingen. Achteraan vinden we een nieuw stadsplan, een plan van het centrum alsook een naamlijst van de 200 straten van onze stad.
293. 1.2. LADY GODIVA van Jean Canolle (Studio voor poëzie-, toneel- en kleinkunstverspreiding, Gent), werd opgevoerd in de R. M. S. Bellevuestraat.
294. 7.2. Door Prof. Charles werd in het clubhuis een voordracht gehouden met als thema HET BEGIN VAN HET VERZET IN EUROPA 1939-1941. Deze voordracht werd ingericht door de Kring van de Reserve-officieren.
295. 8.2. In een gezellige sfeer in de kelders van de houthandel C. Decoopman werd de TUF-TUF-KLUB geopend. Dit wordt een gezellig trefpunt voor gehuwden. De winsten gaan naar de C. O. O. voor het inrichten van gezellige avonden bij de bejaarden.
296. 8.2. Op het jaarlijks feest van de St. Gregoriuskerkzangilde werd de hoge pauselijke onderscheiding "Pro Ecclesiae et Pontificae" uitgereikt aan de heer Daniël CLEMENT, componist van menig kerkelijk muziekwerk.
"Het gouden kruis van Sint Donatiaan" werd uitgereikt aan de heren Urbain Ghekiere, Pieter Vandommele, Raymond Capelle, allen 25 jaar kerkzanger. Hartelijke felicitaties!

297. Op 8 en 9 februari brachten de lustige Vrienden in het auditorium een prettig werk op de planken, de komedie "ISABELLA EN DE PELIKAAN (van Frank).
298. In februari werd een klub gesticht voor amateurs van fotografie- en filmkunst. Het lokaal is gevestigd in café Sportwereld in de Kruisstraat.
299. Op 16.2.1969 was er feest in het St. Jozefscollege. E. H. Joris Bevernage vierde er zijn zilveren priesterjubileum. Er werd door de jubilaris een dankmis opgedragen in concelebratie met E. H. E. Louwaeghe, E. H. Clarebout (pastoor H. Hart) E. H. Vergote en E. H. Colpaert. Het Gregoriuskoor en het Dominiek Savienkoor zorgden voor de muzikale omlijsting. Na de mis volgde een sfeervolle receptie Ad multos annos E. H. Bevernage.
300. 17.2. De vijfde karnavalviering in het Rustoord stond in het teken van DE MAAN. Willy Verbrugge zorgde voor de ontspanning en Bernard Azou was animator.
301. 19.2. In 't bisdom Brugge gaat men op pastoraal vlak experimenteren. Daarvoor werden zes vikarissen benoemd voor de verschillende gebieden van het bisdom. Voor het gebied GRENS werd benoemd E. H. Godfried Supply, deken van Wervik, oud Izegemnaar. We wensen hem alle heil op zijn nieuw werkterrein.
302. 21.2. Mia DEPREZ werd uitgenodigd om haar werken ten toon te stellen in het Kultureel Centrum CARYATIDE, Vrijheidsplein te Brussel. Deze tentoonstelling blijft open tot 4 maart.
303. 22 en 23.2. Bracht "'t Vlinderke van den Tonele" hun laatste werk op de planken van 't auditorium "ZACHTJES MET DE DEUREN". Een plezierig stuk dat een aktueel probleem op een plezante wijze oplost. Het overtuigd applaus op het einde bewees dat de zaal het werk waardeerde en genoten had. Op 1.3. speelden ze in 't Rustoord en 2.3. te Lichtervelde.
304. 23.2. In de Gilde kwam de Kon. Harmonie Leo XIII naar voor met haar WINTERCONCERT.

305. 24.2. In 't Oud Gemeentehuis van Emelgem kwam drs. J. van Dyck op aanvraag van het Davidsfonds Emelgem een Voordracht houden over "ZWEDEN".
306. 2.3. Om 17 uur in zaal TIJL werd het jaarlijks WINTERCONCERT gehouden van de Koninklijke Harmonie der Kongregatie.
307. Om 20 uur ging in het auditorium een bijzondere FOLKSONG- en BLUEAVOND door. Deze avond werd georganiseerd door Jong-Davidsfonds en Kontrast '69.
308. 7-11 maart. Door de V.A.B. en V.T.B. werd het SALON VAN DE HUMOR opengesteld in de zalen van het Stadhuis.
309. 8.3. In het St.Jozefscollege richtte de Kulturele Raad een Gasttoneel in. De toneelgroep St.Rembert van Torhout bracht "EEN GEUR VAN BLOEMEN" (James SAUNDERS) op de planken.
310. 14.3. Kleinkunstenaar WILLEM VERMANDERE (Nieuwpoort) kwam op aanvraag van La Verna, Club 2, naar het Jeugdcentrum in de Mentenhoekstraat.
311. 15-16 maart. Er ging een FOTOTENTOONSTELLING in het stadhuis door onder het thema "GEZIN". Inrichter : Stedelijke Gezinsraad. Werken van de fotowedstrijd werden tentoongesteld, met prijs van de Stad Izegem.
312. 17.3 In het Oud Gemeentehuis van Emelgem werd door Davidsfonds Emelgem het theater "VERTIKAAL" uit Merelbeke genodigd die "PUT SONDER WATER" van Bartho Smit in 't Zuidafrikaans ten tonele brachten.
313. 22.3. In zaal TIJL ging een kunstavond door met Zang. 't Gregoriuskoor in samenwerking met het Dominiek Saviokoor brachten hun beste werken naar voor.
314. 29-31 maart. In de gebouwen van V.T.I. Italianenlaan ging Shoerama 1969 door. Het was de tweede maal dat de Izegemse schoenfabrikanten een schoeisel-expo met eigen werk tentoonstelden.

315. 5-13 april. In de feestzaal van het stadhuis hield kunstschilder RAF WERBROUCK een nieuwe tentoonstelling van zijn laatste werken.
316. 6 april. Om 10 uur werd in de St. Pieterskerk te Emelgem de driestemmige SINT-PIETERSMIS van Willy Ostijn uitgevoerd (Latijnse versie). Deze muzikale prestatie werd verwezenlijkt door het Koninklijk Mannenkoor "DE KERELS".
317. "Van de brug af gezien" van Arthur Miller, werd op 12 en 13 april in 't Auditorium voor 't voetlicht gebracht door "Die van Maerlant Ghesellen".
318. 18 april. In het CLUBHUIS werd een voordracht gegeven voor de kring der Reserve-officieren door Cdt Vanhove over "ZES GROTE BESLISSINGEN VAN EISENHOWER".
319. In het kader van het CULTUREEL JAAR 1969 werd door de culturele raad op zondag 20 april om 19.45 uur een galavoorstelling gegeven in de zaal TIJL met de prachtfilm van Fred Zinneman "A MAN FOR ALL SEASONS", een film die zes oscars wegkaapte. De voorstelling werd ingeleid door Lic. Luc Schelpe. Na de film werd door de inrichters een receptie aangeboden in zaal Nele. Op maandag 21 april werd een tweede voorstelling van deze kunstfilm gehouden.
320. In het Maria Rustoord richtte KONTAKT 69 een tentoonstelling in voor hun artistieke proeven die ze in de laatste tijd gecreëerd hadden. Vooral het grafisch werk viel op en een paar sculpturen die zeker hoger staan dan het gewoon kunstvol zoeken. In zijn geheel was deze voorstelling van jonge zoekende kunstenaars een lovende daad. Door intens contact en gemeenschappelijk overleg kan KONTAKT 69 wel uitgroeien tot een waardevolle kunstgroep.

STAD IZEGEM

ARDOOIE

MEULEBEKE

N

INGELMUNSTER

KACHTEM

MANDEL 7.2.01

7.2.54

7.2.53

7.2.41

GISTELBEEK 7.2.60

ABELEBEEK 7.2.103

PASTORIEBEEK

KASTEELBEEK 7.2.98

7.2.99

7.2.99

RUMBEKE

7.2.101

BOSBEEK 7.2.100

7.2.114

7.2.95

MANEGEMBEEK

7.2.103

7.2.102

7.2.96

MASTENEIKBEEK

KATTEBOOMBEEK

LOKBEEK

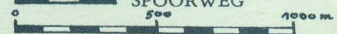
ST-ELOOIS WINKEL

LENDELEDE

LEGENDE :

- GEMEENTEGRENS
- STEENWEG OF MACADAM
- SECUNDAIRE WEG
- VOETWEG OF PRIVATE WEG
- WATERLOOP
- SPOORWEG

SCHAAL

DE RTIG KM

NATUURLIJKE WATERLOPEN TE IZEGEM

Volgens de officiële kaart van de waterwegen, worden de natuurlijke waterlopen in ons land ingedeeld in drie soorten : van 1ste, 2de en 3de kategorie.

Zo hebben we in onze stad volgende waterlopen :

NUMMERS :

1ste kategorie

DE MANDEL

7.2.01 5.455 m

Deze waterloop was zeer lang de natuurlijke grens tussen Emelgem en Izegem. Thans vormt hij nog een deel natuurlijke grens tussen Kachtem/Izegem en Ingelmunster/Izegem.

blijft 5.455 m

2de kategorie

GISTEL- en BRUINBEEK

7.2.60 3.414 m

Vormt een deel grens tussen Izegem en Ingelmunster en loopt terug over Ingelmunsterse grond naar de Mandel.

LOKBEEK

7.2.96 2.749 m

Natuurlijke grens tussen Ingelmunster en Izegem.

KASTEELBEEK

7.2.98 569 m

Kestelootbeek en Pastoriebeek komen samen op de Steendam (Defauw) en vormen daar samen een nieuwe beek die 't noorden in loopt naar de Mandel.

PASTORIEBEEK

7.2.99 2.355 m

Komt van Rumbekke en loopt ongeveer evenwijdig met de Mandel het oosten in. In vroegere tijden vormde ze de wal rond de pastorie (nu dekenij) en leverde water voor de blekerij in de Gentstraat (nu Brouwerij Carpentier).

Zonder naam

7.2.41 157 m

Komt van Ingelmunster en stort zich in de Gistelbeek.

samen 9.244 m

3de categorie

Zonder naam, in de volksmond SLAGBEEK	7.2.97	1.334 m
Loopt langs de Katteboomstraat tot aan de vroegere herberg "De bonte Koe", loopt dan het oosten in en vloeit in de Lokbeek.		
BOSBEEK	7.2.100	1.873 m
Komt uit het zuiden en loopt het noorden in, langs de watertoren. 1/3 van deze beek is reeds gerioleerd.		
Zonder naam, in de volksmond KESTELOOTBEEK	7.2.101	1.472 m
Komt van uit de Klijtstraat (wal neerhof van 't kasteel "De Bosmolens") en loopt naar 't Blauw Kapelletje. Vandaar is de beek gerioleerd (Meensestraat en Papestraat) en vloeit in de Pastoriebeek.		
MANEGEMBEEK	7.2.102	1.571 m
Ontspringt aan de Gete en komt in 't begin van de Manegemstraat uit bij de Rijksweg. Loopt daar in de Kestelootbeek.		
ABELEBEEK	7.2.103	891 m
Op de wijk Abele, loopt 't noorden in en vloeit in de Mandel.		
MASTENEIKBEEK	7.2.114	2.035 m
Langs de Oude Kortrijkstraat en Kortrijkstraat tot aan de Hondekensmolenstraat. Is onder de Baronielaan gerioleerd en vloeit in de Bosbeek.		
KATTEBOOMBEEK	7.2.95	2.422 m
Ontspringt aan 't Kotje en zoekt een weg N-O-waarts. Loopt in de Slagbeek.		
Vertakking & MARKEGEMBEEK	7.2.108	221 m
Bijkomende waterloop van de Manegembeek.		
Zonder naam	7.2.54	2.205 m
Begint tegen Kruipend'aarde, komt Z-O-waarts en loopt in 7.2.53.		
Zonder naam	7.2.53	1.530 m
Ontspringt dicht bij Ardooiesteenweg, loopt het oosten in en stort zich in de Gistelbeek.		
		<hr/>
		Samen 15.545 m
Totale lengte aan natuurlijke waterlopen op Izegemse grond :		Totaal : 30.244 m
		<hr/>

Clichés «HET WEKELIJKS NIEUWS»

De aloud gekende schuttersgilde van de Bosseniers van St.-Barbara verloor op 27 december 1968 haar sympathieke president-keizer de hr. SYLVÈRE KEMP. Hij was president van die gilde sedert 1952.

Op 1 december 1968 werd de schoenprinses CHRISTA PERNEEL met haar eredames en de schoenprins op 't stadhuis plechtig ontvangen. We zien hier de gevierden met de heren van de gemeenteraad en de juryleden.

Na een zeer geslaagd optreden van de vier Pro Civitate-laureaten in het Auditorium werden LUTGART SPILLEBEEN (Izegem) en Willy Demey (Ingelmunster) een geschenk vanwege de stad overhandigd. Hier de imposante groep na de huldiging met de hh. directeurs van de muziekakademies Decadt (Harelbeke), J. Maertens (Roeselare), H. Roelstraete (Izegem) en de provinciale Pro Civitate-vertegenwoordiger Develter (Gemeentekrediet). Laureaten Pol Dombrecht (hobo) uit Oostende en Theo Paradis (klarinet) uit Maaseik waren getuige van deze huldezitting.

Bij de PRO CIVITATE-MUZIEKWEDSTRIJD kwam onze stadsgenote LUTGART SPILLEBEEN als 2de bij de strijkinstrumenten op de erelijst.